

БЛАГОДАРСТВЕННОЕ ПИСЬМО

Уважаемая Матюхина Александра Вячеславовна!

Республиканский Издательский Дом «Инновация» выражает Вам огромную благодарность, за то, что Вы внесли свой вклад в воспитание поколения интеллектуалов, образов светлого будущего и поделились передовым опытом по статье «НЕФОРМАЛЬНЫЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ МОЛОДЕЖИ ГЛАЗАМИ ПЕДАГОГА» в научно-практическом журнале «Ы.Алтынсарин ізбасарлары».

Генеральный директор
Издательского Дома «Инновация»

А.Д. Әшірбаева

СЕРТИФИКАТ

Настоящий сертификат подтверждает публикацию статьи в республиканском научно-практическом журнале «Б.Алтынсарин ізбасарлары»
17 (13) (сентябрь 2022 года)

Автор(ы): **Матюхина Александра Вячеславовна**
Педагог-психолог
КГУ «Общеобразовательная школа №6»
Карагандинская область город Темиртау

Материал: «НЕФОРМАЛЬНЫЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ МОЛОДЕЖИ ГЛАЗАМИ ПЕДАГОГА»

Главный редактор республиканского научно-практического журнала «Б.Алтынсарин ізбасарлары»

А.Н. Тургинбаева

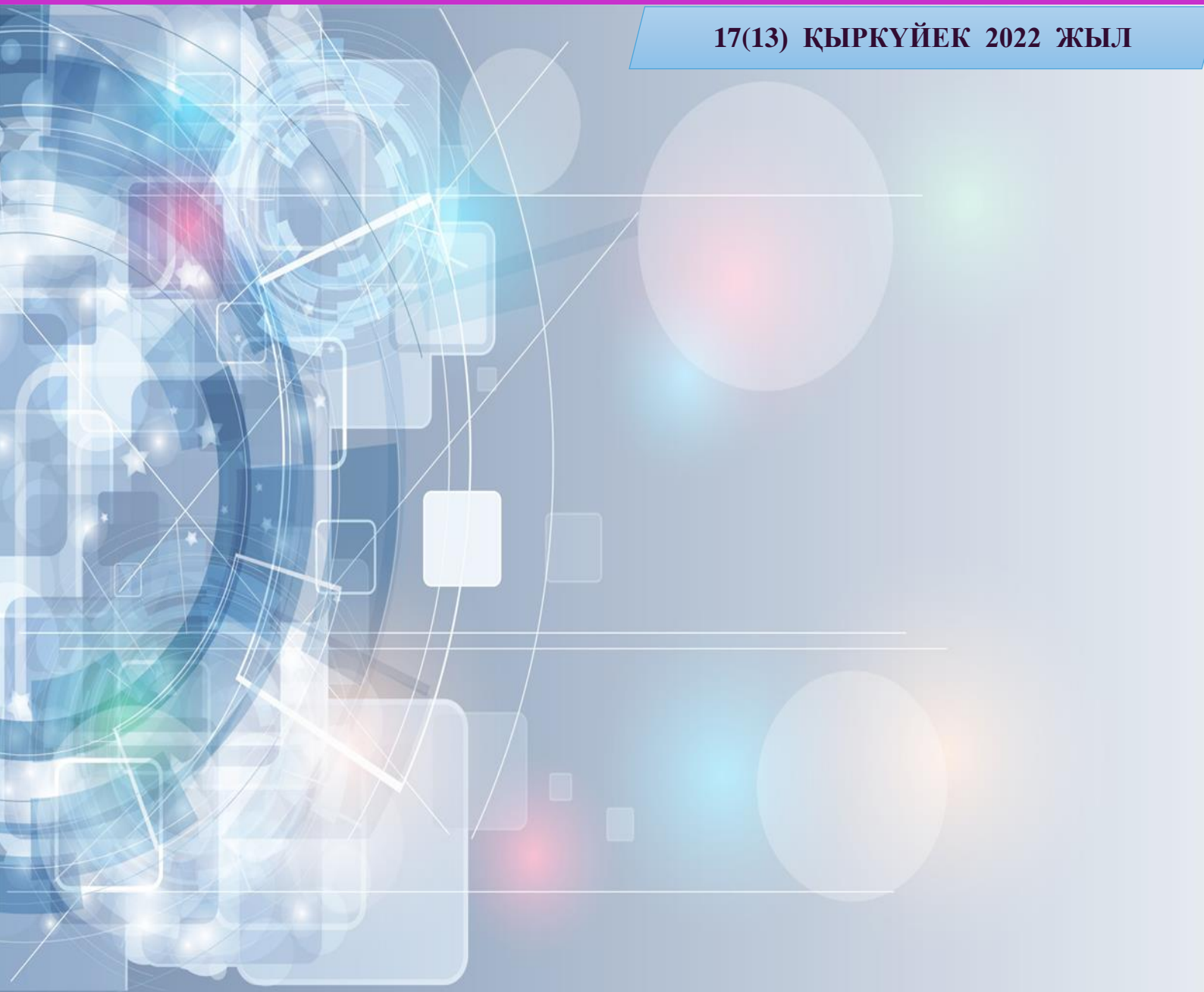

«Y.ALTYN SARIN IZBASARLARY»

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК ЖУРНАЛ

17(13) ҚЫРКҮЙЕК 2022 ЖЫЛ

ҚР АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ ДАМУ МИНИСТРЛІГІ

Ү.АЛТЫНСАРИН ІЗБАСАРЛАРЫ

Республикалық ғылыми-тәжірибелік журнал

№17 (13)
Қыркүйек 2022 ж.

Алматы – 2022

ӘӨЖ 08
КБЖ 94

ISSN 2687-0143

Бас редактор:

Тургинбаева Аширгуль Набиевна – «Инновация» Оқу-әдістемелік Орталығының ғылыми қызметкері, қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, шебер мұғалім.

Көркем мәтін редакторы, корректор: *Аширбаева Айнур*.

Жауапты хатшы: *Аширбаев Бакытжан Данебекович*.

Редакция алқасы:

Оспанова Зауреш – математика пәні бойынша оқулықтар авторы, бастауыш сынып мұғалімі, шебер мұғалім;

Оразбекова Гульзира Алиакбаровна – Ы.Алтынсарин төсбелгісінің иегері, ПК сарапшысы, шебер мұғалім;

Жарқынбеков Сұлтан Данашұлы – қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, шебер мұғалім;

Шагирбаева Айсауле – экономика ғылымдарының магистрі;

Зейнелгабетова Жансая Болатқызы – кинотеледраматург-редактор;

Әшірбаев Талгат Данабекұлы – ағылшын тілі пәнінің мұғалімі;

Смайлова Еркінәй Бегарықызы – кино және ТВ магистрі;

Ешанқұл Құралай Қалдыбекқызы – география және пед. ғылымдар магистрі;

Әшірбаева Ақнұр Дәнебекқызы – өнертану және пед. ғылымдар магистрі;

Рахымова Әсем Досанқызы – кинотану ғылымдарының магистрі;

Тургинбаева Данагуль Абдукадировна – ғыл. қызм., орыс тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі.

АІ «Ы.Алтынсарин ізбасарлары» республикалық ғылыми-тәжірибелік журнал – №17 (13), Алматы қ.: «Инновация» баспа үйі, 2022 ж. – 50 б.

КБЖ 94

ҚР Мем.тіркеу №

KZ24VPY00034420

© «Инновация» баспа үйі – 2022

МАЗМҰНЫ

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ МАҚАЛАЛАР	5
ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ПСИХОЛОГИЯ	5
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ Датбаева Нургуль Сериккалиевна	5
«МЕКТЕПКЕ ЖОЛ» ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ АКЦИЯСЫ. «ЖҰМЫЛА КӨТЕРГЕН ЖҮК ЖЕҢІЛ» Жаксыбаева Айзада Санатовна	7
МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗІРЕТТІЛІГІ – НӘТИЖЕЛІ БІЛІМ БЕРУДІҢ НЕГІЗІ Рамазанова Гульнар Молдагалиевна	8
ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ САБАҚ ЖОСПАРЛАРЫ	11
МҰХТАР ӘУЕЗОВ – ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛЫ ЖАЗУШЫСЫ Чемомбаева Нурзипа Калибековна	11
БАЯНДАУЫШ Жүнісбекова Элмира Аманкелдіқызы	13
В ДЫБЫСЫ ЖӘНЕ ӘРПІ Әлжан Күлімкөз Тыныштықбайқызы	18
ФИГУРАЛАР САЛУ. АУЫЛҒА САЯХАТ Шарипбекова Гульмира Жупарбековна	22
МЫҢ КӨЛЕМІНДЕ КӨБЕЙТУ ЖӘНЕ БӨЛУ Нүсіпбекова Ләззат Әділжанқызы	27
СТАТЬИ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ	33
ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ	33
НЕФОРМАЛЬНЫЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ МОЛОДЕЖИ ГЛАЗАМИ ПЕДАГОГА Матюхина Александра Вячеславовна	33

ИЗГОТОВЛЕНИЕ МАКЕТА РОБОТА ИЗ ЦВЕТНОГО КАРТОНА	37
Кубентаев Рахат Аргынбекович	
ПЛАНЫ УРОКОВ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ	39
В.С.ТОКАРЕВА «КОШКА НА ДОРОГЕ»	39
Базаркулова Камчат Шубаевна	
БУКВЕННЫЕ ВЫРАЖЕНИЯ	45
Тыныбаева Эльвира Ержановна	

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ МАҚАЛАЛАР

ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ПСИХОЛОГИЯ

БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Датбаева Нургуль Сериккалиевна
Директордың оқу жұмысы жөніндегі орынбасары,
«Ыбырай Алтынсарин атындағы №37 гимназиясы» КММ,
Абай облысы Семей қаласы.

Бүгінгі күні әлемдік қауымдастық қатарында өзіне лайық орнын белгілеген біздің мемлекетіміз үшін қазіргі заман талаптарына байланысты өзіндік көзқарасы, саяси түсінігі бар, білімді әрі жоғары білікті жас ұрпақ тәрбиелеу қажеттігі туындап отырғаны сөзсіз.

Қазіргі заман балалардың функционалды сауатты болуын талап етсе, соның бірі – оқу сауаттылығы.

Оқу сауаттылығы:

- Ақпаратты табу;
- Мәтінді интерпретациялау;
- Рефлексия және бағалаудан тұрады.

«Оқу сауаттылығы» термині кең мағынада қарапайым оқу біліктілігін емес, мәліметтерді айқындай білу қабілетімен анықталады. Мектеп жасындағы оқушылардың тек оқу техникасын меңгеруі қазіргі таңда қабілеттілік болып есептелмейді. Оқу сауаттылығы туралы түсінік білім алушылардың әртүрлі форматтарда берілген мәтіндерді түсіне білуі, олардың мәні мен мазмұнын түсініп тұжырымдауы және білім алушылардың мектептен тыс уақыттарда, әртүрлі өмірлік жағдаяттарды шешуде оқығанын қолдана білу іс-әрекеттеріндегі қызметтерін бағалауға негізделген. Сөзімізді нақтылай түссек, оқу сауаттылығы жазба мәтіндерді түсіну, өз мақсатына жету үшін оның мазмұнын қолдану, қоғам өміріне белсенді қатысу үшін білімі мен мүмкіншіліктерін дамыту қабілеті.

Оқу сауаттылығы дегеніміз – қарапайым тілмен айтқанда бала өзі оқып отырған ақпаратты толықтай қабылдай біліп, ішінен негізгісін ала білуі.

Оқушылардың тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- тыңдауға, мазмұнын түсінуге түрлі стилдегі мәтіндерді ұсыну;
- мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;
- тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;
- мәтін бойынша жоспар құру;

- тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;
- мәтіннің мазмұны бойынша қарама-қарсы пікір айту, дәлелдеу
- мәтінді өз қиялымен өзгертіп аяқтау;
- мәтіндегі оқиғаларды, іс-әрекеттерді салыстыра талдай алу;
- ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

Оқушылардың оқылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;
- мәтіннің тақырыбы мен бастапқы бөлігіне сүйене отырып, оқиғаның дамуын болжау;
- мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу;
- «ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу, мәтінге ауызша және жазбаша шолу жасау;

Оқушылардың жазылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- оқушыларға таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазу;
- сөздердің орфографиясын меңгертуге арналған тапсырмалар;
- газет-журналдарға шағын хабарлама/мақала жазу;
- белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау.

Оқушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыруға, соның ішінде мәтінмен сауатты жұмыс жүргізе білуге үйрететін бірден-бір құрал – түрлі жаңа технологиялар, әдістер мен тәсілдер. Мұғалімдер белсенді білім алу стратегияларын не үшін, қайда және қалай, қандай жағдайларда қолданылатыны туралы ойлана отырып, коммуникативтік дағдыларды дамыту барысында кеңінен пайдалана алады. Қазіргі кезде табысты болу үшін оқушыларға білім қандай қажет болса, тілдік дағдының да сондай қажет екені жаңартылған оқу бағдарламасында нақты айтылған. Бұл – оқушылардың ақпаратты есте сақтап, алған білімдерін ұғынуын, түсінуін және әртүрлі сабаққа қолдана білуін талап етеді. Мен де осы сұрақты өзіме қоя отырып, сабақ үдерісінде оқушы қызығушылығын арттыруда тиімді әдіс-тәсілдерді, жаңа технология түрлерін қолдану керектігін ұғындым. Сөзіме дәлел болу үшін әдебиеттік оқу сабағынан «Ит-адамның досы» тақырыбындағы сабаққа тоқталайын. Сабақты «Төңкерілген сабақ» әдісі бойынша өткіздім.

Топтық жұмыс «Пікіріңді айт» айдары - Өзің қай жануарды асырағың келеді? Неге?

«ПОПС» формуласы. Бірінші сөйлем: «Менің ойымша, ... Екінші сөйлем: «Себебі мен оныбылай түсіндіремін...» Үшінші сөйлем: «Оны мен мына фактілермен, мысалдармен дәлелдей аламын ...» Соңғы сөйлем: «Осыған байланысты мен мынадай қорытынды шешімге келдім».

Критерий: Айтылған пікір қайталанбауы керек, дәлелмен сөйлей білу керек. Ойын тұжырымдап, нақты жеткізу.

Дескриптор: 1. Ойын нақты мысалдармен жеткізе алды. 2. Қорытынды шешім шығарды.

«Әдебиет үйірмесі» әдісі

I топ – Баяндап беруші. Мәтіндегі оқиғаның мазмұнын дайындайды. II топ – Зерттеуші. Кейіпкерге мінездеме берде.

III топ – Сұрақ құрастырушы. Әңгіменің мазмұны бойынша сұрақтар дайындайды. IV топ – Бейнелеуші, суреттеуші. Мазмұнына сай сурет салады.

V топ – Өмірмен байланыстырушы. Мәтін мазмұнын өмірмен байланыстырады. Топтар берілген критерий, дескриптор бойынша тапсырманы орындап шығып, постерларын қорғады.

Топтар өзара бір-бірін бағалады. Бағалау дескрипторы:

- Мәтін бойынша жоспар құру;
- Жоспар бойынша мәтін мазмұнын түсінікті баяндау;
- Майлы аяққа, Еркінге, Зағипа, Әбекеңе мінездеме беру;
- Жуан, жіңішке сұрақтар қою;

- Мәтін мазмұнына сай сурет салу;
- Итке байланысты өз басынан өткен оқиғамен байланыстырып әңгімелей алады.

Қорыта айтқанда, тиімді стратегияларды қолдану арқылы білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыра отырып белгілі бір нәтижеге қол жеткізе аламыз. Болашақ ұрпақтың жеке тұлға болып қалыптасуында білім беру жүйесін ізгілендіру, инновациялық үрдісте тиімді қолдану қазіргі заман талабы. Белсенді әдістерді сабақта тиімді қолдану, білім алушының танымдық белсенділігін арттыруға, өз бетінше білім алуға, шығармашылығын қалыптастыруға ықпал етеді. Білім алушы өз ой-пікірін еркін, ашық айтады, бір-бірін тыңдауға үйренеді, ұжымда ынтымақтастық атмосфера қалыптасады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Бастауыш сыныпта оқыту мен тәрбие ісі» 2015 ж. №9
2. «Бастауыш сыныпта оқыту әдістемелігі» 2016 ж. №5
3. А.Алимов Оқытудағы интербелсенді әдіс-тәсілдер, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, Астана, 2016.

«МЕКТЕПКЕ ЖОЛ» ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ АКЦИЯСЫ. «ЖҰМЫЛА КӨТЕРГЕН ЖҮК ЖЕҢІЛ»

***Жаксыбаева Айзада Санатовна**
Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі,
«№29 жалпы білім беретін мектеп»,
Алматы қаласы Медеу ауданы.*

Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 19 қаңтардағы №780 Жарлығымен биыл «Балалар жылы» болып жарияланғаны баршамызға белгілі. Әрине, бұл жылы барлық іс-шаралар балалардың құрметіне өткізіліп жатыр. Сол іс-шаралардың бір де бірегейі ол 2022 жылдың 1 тамызынан – 2022 жылдың 30 қыркүйегіне дейін жалғасып жатқан «Мектепке жол» қайырымдылық акциясын ерекше атап өтсек болады. Акцияның ең басты мақсаты – аз қамтылған және көп балалы отбасынан шыққан оқушыларға, жетім балаларға, сондай-ақ ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға оқу жылының басталуына дайындық кезінде материалдық қолдау көрсету және әлеуметтік себептер бойынша балалардың мектепке келмеуінің алдын алу. Сонымен қатар акцияның маңызды міндеттері балаларға қамқорлық жасау.

Акция барысында әр білім ордасы өз балаларына қол ұшын беруден қалыс қалған жоқ. Соның бірі Алматы қаласы, Медеу ауданындағы №29 жалпы білім беретін мектептің директоры **Калынбаева Карлыгаш Нургазиевна** бастаған ұжымның атқарып жатқан жұмысын атап өткім келеді. Жалпы өткен оқу жылында мектебімізде 589 оқушы аяқтады. Оның ішінде мектеп тарапынан әлуметтік көмек қажетті оқушылар болды. Осы оқушылар Медеу ауданы әкімдігі, Медеу ауданы білім бөлімінің

ұйымдастыруымен өткізген шарада қолдау көріп отырды. Жаңа оқу жылында ұйымдастырылып жатқан акция аясында мектептің әлеуметтік педагогы **Давлетпакова Галия Турлыбековна мектеп қорынан және** ата-аналар тарапынан қолдау көре отырып, барлығы **10 баланы** мектепке қажетті оқу-құралдарымен, киім-кешектермен қамтамасыз етіп және әр оқушының көңіл күйлеріне аса мән беріп, қолдан келгенше қамқорлық жасап отыр. Жаңа оқу жылына жақсы көңіл - күй, жаңа қарқын, білімге деген құштарлық, асыға күткен алтын ұя мектебіне сағыныш сезімін ұялатып отырған бұл қайырымдылық қоры әрбір бала бойына сенім, жанына жігер ұялататыны сөзсіз. Ертеңге талпыныс, болашаққа бағдар, игі іске ұмтылыс – адамзатқа тән құбылыс. Ендеше, көп болып, асыл арманына қол созғандарға сүйеніш болып, қолымыздан келген көмегімізді аямайық. Бала сенімінің нық болуына қадам жасайық. Жақсылық жасау қолыңнан келіп тұрса, қуаныш сыйлауға мүмкіншілігің жетіп тұрса, неге қол ұшын созбасқа?! «Жұмыла көтерген жүк жеңіл» демекші, бүгінгі «Мектепке жол» қайырымдылық акциясын ұйымдастыруға ұйытқы болып отырған мектеп басшыларына, қол ұшын беруге ат салысып отырған демеушілерімізге айтар алғысымыз шексіз. Жақсылық жасаудан шаршамайық!

МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗІРЕТТІЛІГІ – НӘТИЖЕЛІ БІЛІМ БЕРУДІҢ НЕГІЗІ

Рамазанова Гульнар Молдағалиевна
Бастауыш сынып мұғалімі,
«Рамадан ауылының негізгі мектебі» КММ,
Ақмола облысы Ақкөл ауданы.

Қазіргі кездегі қоғамның ақпараттану жағдайында ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы адам өмірінің әр түрлі саласына біртіндеп өзгерістер енгізуде. Қазіргі білім беру саласында өзгерістерді дұрыс қабылдап, оқытудың озық технологияларын меңгермейінше сауатты, бүгінгі заман талабына сай ұстаз да, дарынды және талантты тұлға болу мүмкін емес.

Заманауи қоғамға жан-жақты жаңашыл адам керек. Мұндай адамды қалыптастыру- қазіргі заманғы білім беру жүйесінің алдында тұрған басты міндет. Ендеше, «XXI ғасыр білімін дамыта алмаған елдің тығырыққа тірелері анық» - деген тұңғыш елбасы Н.Ә. Назарбаевтың сөзі әрбір адамның ойына түрткі салуы тиіс. Өйткені мұғалімнің бүгінгі күні жасап отырған еңбегінің нәтижесі қандай болса, еліміздің, қоғамымыздың болшағы да сондай болмақ.

Демек, жастарды қоғам өмірінің барлық саласында да, соның ішінде білім алуда да тек деректер жинап, жалпы хабардар болуымен шектелмей, терең білімді, ізденімпаз, талантты, барлық әрекетінде шығармашылық бағыт ұстанатын, сол тұрғыда өз болмысын таныта алатын жеке тұлғаны тәрбиелеу-

уақыт талабынан туындап отыр.

Білім берудегі негізгі мақсат – тек білімді, дарынды, кәсіби мамандандырылған адам дайындау ғана емес, рухани дүниесі бай және адамгершілігі зор, қоғамдық өмірдің барлық аясында ұлттық құндылықтарды бағалауға және дамытуға қабілетті тұлғаны қалыптастыру. Жаңа заман талабына сай жеке тұлғаны қалыптастыру білім беру мен тәрбие үдерісінде жүзеге асырылатындықтан, білім мазмұнын таңдауда әр баланың жеке тұлғалық ерекшеліктерін ескеру мәселесі тереңірек, әрі нақтырақ қарастырылады.

Мұғалім дамымай оқушы дамымайды. Қазіргі заманғы ақпараттық және білім беру технологияларын пайдаланбай, оқушы мен мұғалімнің жұмысының сапасын арттырамын деуге болмайды. Ұлтымыздың ұлы ұстазы Ахмет Байтұрсынов “Білім-біліктілікке жеткізер баспалдақ, ал біліктілік сол білімді іске асыра білу дағдысы” деп, білім мен біліктілік жайлы үлкен ой айтқан. Сондықтан да білім берудің нәтижелігі мұғалімнің шеберлігі, шығармашылығы мен оның тікелей кәсіби құзыреттілігіне тікелей байланысты.

Біз алдымыздағы жеке тұлға – оқушымыздың құзырлығын дамыту үшін, яғни қоғамның жан – жақты білімді, белсенді азаматын тәрбиелеу үшін, сыныпта өтілген тақырыптарды, одан әрі дамыту міндеттерін жүзеге асыруда сыныптан тыс жұмыстардың сапасын жақсартып, ролін арттыра түсу үшін мынадай мақсаттарды көздеуіміз қажет:

-оқушылардың қазіргі заманға сай бейімделуіне, халқына зор көмек беретін, жаңалық аша алатын тұлғаны қалыптастыру;

- бастаған жұмысты тиянақты дер кезінде аяқтауын қадағалау, дарынды және талантты тұлғаны даярлау болып табылады.

Ұлы жазушы әрі ғұлама ғалым М. Әуезовтің: «Ел болам десең, бесігіңді түзе!» – деген өте терең мәнді нақылы бар. Ол еліңнің ертеңі жас ұрпағыңды жақсылап өсір дегені. Осы ретте, баланың өмірден өз орнын табуы үшін оның қабілетін ерте кезден дамыту тікелей ұстазға байланысты деп білемін. Ал, талантты және дарынды оқушылардың білім алуын арттыруда қолданылатын кеңейтілген тапсырмаларды мақсатты, сауатты пайдаланудың маңызы зор. Ол балаға қалай әсер етеді? Жауап төмендегідей:

1. Білім немесе дағдылардың жалпы өзегін қолдану;
2. Тақырыптардың түпнұсқалы зерттеулерін қолдау;
3. «Нағыз» құзыреттілікті қалыптастыру;
4. Бастапқы және соңғы нүктелер қатарымен өзара әрекеттесу;
5. Шешімдері алдын ала анықталмаған тапсырмаларды зерттеу;
6. Қабілеттілігіне қарамастан кеңейтілген тапсырмаларға тең қол жеткізу;
7. Қолдау ахуалы тұрақты қалыптасқан сыныптың ең жоғары ойлау деңгейіне негізделген оқу үрдісіне қатысу;
8. Сыни ойлау дағдыларын дамыту;
9. Мәселелерді шешу үшін шығармашылық тәсілдерді қолдану;
10. Таңдау элементтерінің көмегі арқылы өзіндік реттеуді қолдану;
11. Аса құштар және ынталы болу;
12. Оқушылардың жетістікке жету қабілеттерін көрсету;

Кеңейтілген тапсырмалардың он екі идеясын қолдану арқылы біз тек оқушы бойындағы дарын мен талантты дамытып қоймай, сонымен қатар тұйық оқушы бойындағы талантты анықтауға мүмкіндік аламыз. Дұрыс таңдалған бір әдістің өзінде он екі идеяның бірнеше ерекшелігі тоғысып жатады. Биология пәнін оқытуда кеңейтілген тапсырмаларды жүйелі қолдану арқылы оқушының пәніме деген қызығушылығын арттырып, білім алу құштарлығы мен ынтасының жоғарылайтындығын түсініп келемін.

Оқушы өзінің мектеп қабырғасында алған білімін өмірінде пайдалана білуі керек. Сол үшін де

бұл бағдарламаның негізі «Өмірмен байланыс» ұғымына құрылған. Ұстаздарға үлкен жауапкершілік міндеттелді. Оқушылардың бойына ХХІ ғасырда өмірдің барлық салаларында табысты болу үшін, қажетті дағдыларды дарыту үшін, мұғалімдер тынымсыз еңбектену керек. Жаңартылған оқу бағдарламасы аясында тек өз пәнін, өз мамандығын шексіз сүйетін, бала үшін ұстаз ғұмырын құдіретті деп санайтын білімді мұғалімдер ғана жұмыс істей алады. Үйренгеніміз де, үйренеріміз де көп Үнді халқының тарихи тұлғасы Махатма Гандидің «Егер сен болашақтағы өзгерісті байқағың келсе, сол өзгерісті уақытында жаса» деген ілімін негізге ала отырып, оқушы бойындағы қабілетті жетілдіріп, оқушыларды болашаққа жетелеп, жақсы істі бастағалы отырмыз.

Баланың бойындағы табиғи мүмкіндіктерді ашып, әр баланың өзін сезіне білуіне, ішкі табиғатын ашуға көмектесу, өзін шығарашылықпен ұштастыруға бағыт беру тікелей мұғалімге байланысты. Әдебиет сабағында оқушының сөйлеудегі және жазудағы тіл мәдениеті дамып, өзіндік ой-пікірін дәйекті, жүйелі айта білуі, ұтымды, шешен сөйлеуі қалыптасады. Бұл пәннің баланың бойындағы дарынды аша білудегі мүмкіндігі жоғары. Ал, дарынды оқушыны жан-жақты қабілетті, терең білімді, зерек те еңбекқор, өз ісін сүйетін, талантты да шебер ұстаз ғана тәрбиелей алады. Дарынды мұғалім дарынды баланы бірден таниды. Ол оқушымен жеке жұмыстар жүргізіп, оның талантының ашылуына дер кезінде қолдау көрсетеді. Қосымша жұмыстар жүргізе отырып, оқушы шығармашылығын дамытуға, оның қызығушылығын оятып, өз бетімен жұмыс істеуіне шабыттана көмектеседі.

Қорытындылай келе, кезінде ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы: «Мұғалім қандай болса, мектеп һәм сондай болмақшы, яғни ұстаз білімді болса, ол мектептен балалар көбірек білім алып шықпақшы. Солай болған соң, ең әуелі мектепке керегі – білімді, педагогика, методикадан хабардар, жақсы оқыта білетін ұстаз» – деп айтқан болатын. ХХІ ғасыр – ғылым ғасыры. Мақсатты білім беру – тұлға дамуын жүзеге асыратын мәселе. Сондықтан ұстаздар әр бала қабілетін жоғары төмендігіне қарамастан өзінше тұлға, табиғаттың таңғажайып құбылысы және әр баланың күнделікті өмір тіршілігі өзінше бір тағдыр екенін ескеруі қажет. Тағдырларына жауапкершілікпен қарап, өмірден өз орнын табуына өз ықпалын тигізгені дұрыс. Заманымыздың талабына сай білім сапасы жоғары оқушылардың құзырлығын дамыту арқылы үлкен нәтижеге жетіп, жемісін көреміз деп сенемін.

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ САБАҚ ЖОСПАРЛАРЫ

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: «МҰХТАР ӘУЕЗОВ – ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛЫ
ЖАЗУШЫСЫ»

Чемомбаева Нурзипа Калибековна

*Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі,
«№14 орта мектебі» КММ,
Шығыс Қазақстан облысы Риддер қаласы.*

Сыныбы	6 «В»
Пәні	Қазақ тілі
Мұғалімнің аты-жөні	Чемомбаева Нурзипа Калибековна
Оқулық	Қазақ тілі
Сабақ № тақырыбы	Мұхтар Әуезов - қазақтың ұлы жазушысы
әдебиет Оқу мақсаты	6.2.3.1. Ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту. 6.4.4.1. Мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау.

1. Сабақтың мақсаты: оқушыға қаратылған оқу мақсаттары	Ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айтады. Мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасайды
Жаңа сөздер	Бастап, аяқтап, шәкірт, ал, хабарлас

<https://www.youtube.com/watch?v=3P1aC5lqASs>

1-тапсырма. Ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айта отырып, сұрақтарды пайдаланып, мәтін құра.

- «Жазушы» деген кім?
- Сен қазақтың қандай жазушыларын білесің?
- Соңғы кезде қандай көркем шығарма оқыдың?
- Шығармада кім, не туралы жазылған?

Дескриптор: Ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескереді;
- сұрақтарды пайдаланады;
- мәтін құрайды. (3 ұпай)

2-тапсырма. Суретке қара. Сұрақтарды пайдаланып, парталас досыңмен диалог құра. Мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жаса.

- Суретте кімдер бейнеленген ?
- Олар туралы не білесің?

3. Олар қай ғасырда өмір сүрген ?
4. Олардың қандай шығармаларын білесің?
5. Бүгінгі тақырыпта не туралы айтылуы мүмкін?

Дескриптор: -Сұрақтарды пайдалана отырып, парталас досымен диалог құрайды;
-Мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасайды.

4-тапсырма. Мәтінді тыңда. Оқы. 4 сұрақ құрастыр, бір-біріңнің сұрақтарыңа жауап бер.

Мұхтар Әуезов 1897 жылы 28 қыркүйекте қазіргі Шығыс Қазақстан облысы Абай ауданы Бөрілі ауылында туған. Әкесі Омархан мен атасы Әуез – сауатты кісілер. Мұхтарды атасы – Әуез бен әжесі Дінасыл тәрбиелеген. Мұхтардың атасы Абай ауылымен сыйлас болған. Үнемі хабарласып, араласып отырған. Мұхтар алты жасынан Абайдың өлеңдерін жаттап өскен.

Дескриптор: - 4 сұрақ құрастыр;
- бір-біріңнің сұрақтарыңа жауап береді.

5-тапсырма.Берілген сөздерді тіркестіріп жаз.

1	2
Абай ауылымен	хабарласу
Шығыс Қазақстан	араласу
Абайдың	басталады
Роман	аяқталады
Атасы	Сыйлас болған
Абай өлеңдерін	Сауатты болған
үнемі	облысы
Абай ауылымен	шәкірттері
Көркем шығарма	Жаттап өскен
ақынның	Балалық шағы

Дескриптор: - Берілген сөздерді тіркестіріп жазады.

Іс –әрекет түрі	Ресурс	Уақыты	Орындалуы (оқушы толтырады)

Оқы	<p>1-тапсырма. Ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айта отырып, сұрақтарды пайдаланып, мәтін құра.</p> <p>2-тапсырма. Суретке қара. Сұрақтарды пайдаланып, парталас досыңмен диалог құра. Мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жаса.</p> <p>4-тапсырма. Мәтінді тыңда. Оқы. 4 сұрақ құрастыр, бір-біріңнің сұрақтарыңа жауап бер.</p>		
Орында	5-тапсырма. Берілген сөздерді тіркестіріп жаз.		
Рефлексия	<p>Мен білемін...</p> <p>Енді мен жасай аламын...</p> <p><i>(сабақ критерийіне байланысты жазасыз)</i></p>		
Оқу тапсырмасы	7-тапсырма. Мәтін мазмұны бойынша жоспар құр. Жоспардағы тақырыпшалар бойынша тірек сөздерді анықта. Жоспарың бойынша мамұнда . Деректі және дерексіз зат есімдерді қолдан.		

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: «БАЯНДАУЫШ»

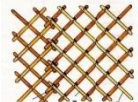
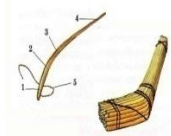

Жүнісбекова Элмира Аманкелдіқызы
*Бастауыш сынып мұғалімі,
 Қ. Сәтбаев атындағы мектеп-гимназия,
 Түркістан облысы Созақ ауданы.*

Ортақ тақырып :	Сәулет өнері
Бөлім:	
Педагогтың аты-жөні	Жүнісбекова Элмира Аманкелдіқызы
Пәні:	Қазақ тілі
Күні	

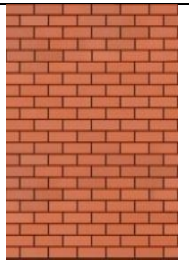

Сыныбы: 3 «А»	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны
Сабақтың тақырыбы:	Баяндауыш	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты:	3.2.5.1 берілген тақырып/сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден (мәтін/сөздік/сызба/кесте/карта) алынған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау; 3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату.	
Сабақтың мақсаты/ бағалау критерийі:	- Берілген тақырып бойынша мәтін құрастырады, жаңа сөздердің мағынасын ашады; - Сөйлемнен баяндауышты табады;	
Ойлау дағдыларының деңгейі:	Білу, түсіну, қолдану.	

Сабақтың барысы:

Сабақтың кезеңі /уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 2 мин	Ұйымдастыру кезеңі Дөңгеленіп тұрайық. Шеңберді біз құрайық Кереге болып керіліп, Уықтар болып иіліп, Шаңыраққа керіліп, Киіз үй біз құрайық. Жақсы көңіл-күйменен Сабақты біз бастайық	Оқушылар шеңбер бойымен дөңгеленіп тұрып бір-біріне көңіл-күй сыйлайды.		
3 мин	Киіз үй бөлшектерін таңдай отырып, топқа бірігеді. 1-топ: «Шаңырақ» 2-топ: «Кереге» 3-топ: «Уық»	«Мозайка» әдісі арқылы сұрақтарға жауап бере отырып, киіз үй құрастырады. Киіз үй бөлшектерін таңдау арқылы топқа бірігеді.	«Ынталандыру» әдісі арқылы оқушыларды бағалау. «Жарайсың!» «Сен мені үнемі қуантасың!» «Мен сенімен мақтанамын!»	https://www.pinterest.com/pin/591449363538520143/ https://www.astana-akshamy.kz/qarashangyraqtyng-qasieti-kemimesin/
5 мин	«Мозайка» әдісі арқылы сұрақтарға жауап бере отырып, киіз үй құрастыру. . Сөйлем мүшелері дегеніміз не? Сөйлем мүшелері нешеге бөлінеді? Бастауыш дегеніміз не? Бастауыш қандай сұрақтарға		БК: -Сұрақтарға жауап береді; Дескриптор:	

	<p>жауап береді? Бастауыш қай сөз табынан жасалған? Әжем қаладан келді. Сөйлемнен бастауышты тап. Баяндауыш дегеніміз не? Мысал келтір.</p>		<p>-Сұрақтарды оқиды; -Сұрақтарға жауап береді; -Мысал келтіреді.</p>	
5 мин	<p>«Сөздер тізбегі» әдісі арқылы сабақтың тақырыбын ашу. Киіз үй _____ тігіледі. Кереге _____ керіледі. Уық _____ шаншылады. Басқұр _____ тартылады Есік _____ орнатылады</p> <p>Сызықшаның орнына қойылған сөздерге сұрақ қоя отырып ережені қорыту. Бастауыштың ісін, қимылын білдіретін сөздерді баяндауыш деп аталады..Баяндауыштар көбінесе сөйлемнің соңында тұрады да, <i>не істейді? не болды? не етеді? қайтеді? қандай? қанша? кім? не?</i> деген сұрауларға жауап береді.</p>	<p>Сызықшаның орнына сөздер қояды. Ережені еске түсіріп, айтады.</p>	<p>БК: -Сабақтың тақырыбын ашады; Дескриптор: -Сөздің жалғасын табады; -Ережені қорытады;</p>	
Сабақтың ортасы 10 мин	<p>1-тапсырма ЖЖ Толық жауапты қажет ететін ашық тапсырма Ойлау дағдыларының деңгейі: Білу, түсіну, қолдану. «Мозайка» әдісі арқылы «Киіз үй» тақырыбы бойынша мәтін құрастыру.</p> <p>Киіз үй тегіс жерге тігіледі.Алдымен керегелер шеңберлене керіліп,бір-біріне таңғышпен біріктіріп байланады. Содан кейін есік орнатылады. Керілген керегені айнала басқұр</p>	<p>Тақырып бойынша мәтін құрастырады.</p>	<p>БК: Мәтіннің мазмұны бойынша жаңа сөздерді табады, мағынасын ашады.</p> <p>Дескриптор:</p>	

	<p>тартылады.</p> <p>Басқұр- киіз үйдің ішін безендіру үшін, әрі уық пен керегенің түйіскен жерін сыртынан бастырып таңатын өрнекті жалпақ құр.</p> <p>Бақан-киіз үй тіккенде шаңырақ көтеруге, үзіктер мен түндікті көтеріп жабуға пайданылатын ұзындау келген ағаш.</p> <p>Үзік-киіз үй сүйегінің шаңырақ қарынан бастап уық бойын тұтас жабады.</p> <p>ЕББҚЕО: Берілген сөздерді сөздіктен тауып, мағынасын ашу. Кереге, сандық, адалбақан, шаңырақ, сықырлауық .</p>	<p>Берілген сөздерді сөздіктен табады.</p>	<p>-Мәтіндегі жаңа сөздерді анықтайды; -Мәтін мазмұнын қара сөзбен жүйелі баяндайды; -Тірек сөздерді орынды қолданады.</p> <p>Дескриптор: (ЕББҚЕО)</p> <p>-Берілген сөздерді оқиды; -Сөздерді сөздіктен табады; -Сөздердің мағынасын ашады.</p> <p>ҚБ: «От шашу» әдісі арқылы оқушыларды бағалау.</p>	
<p>5 мин</p>	<p>Сергіту сәті: Кірпіште жазылған сөздердің ішінен баяндауышты тауып, «Еңселі ғимарат» тұрғызу. Керекті сөздер: алмұрт, жүгірді, қызыл, секірді, айна, басты, айта бастады, марапат, сегіз, биледі, салды, шырын, мадақтады.</p>	<p>Кірпіштен ғимарат құрастырады. Сөздердің ішінен баяндауышты табады.</p>	<p>Дескриптор: -Берілген сөздерден баяндауышты табады; -Кірпіштерді құрастырады.</p>	
<p>10 мин</p>	<p>2-тапсырма: Топтық жұмыс: «Ойлан. Бөліс» әдісі Қысқа жауапты қажет ететін ашық тапсырма Ойлау дағдыларының деңгейі: түсіну, қолдану</p> <p>Берілген сөйлемдердің ішінен баяндауышты табу.</p> <p>1-топ: «Бәйтерек» нысаны үш бөліктен тұрады. «Құмкенттөбе» ежелгі қала орны болған.</p> <p>2-топ: Қожа Ахмет Яссауи кесенесі Түркістан қаласында</p>	<p>Топпен жұмыс жасайды.</p>	<p>БК: - Сөйлемнен баяндауышты табады;</p> <p>Дескриптор: -Сөйлемдерді оқиды; -Сөйлемнен баяндауышты</p>	 <p>https://anatili.kazazeta.kz/news/58164 https://kk.wikipedia.org/wiki/%D0</p>

	<p>орналасқан. Біз көне ғимараттардың тарихымен таныстық.</p> <p>3-топ: «Хан Шатыр» кешені-2010 жылы 6 шілдеде Астана күніне орай ашылған. Астана қаласында биік ғимараттар бой көтерді.</p> <p>ЕБҚЕО тапсырмалары: Есте сақтау қабілеті төмен оқушымен жұмыс</p> 	<p>Суретке қатысты сөйлем құрайды.</p>	<p>табады;</p> <p>Дескриптор: (ЕБҚЕО)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Суреттерді атайды; -Сөйлем құрайды; -Баяндауышты табады; <p>«Жетістік баспалдағы» арқылы бағалау. Оқушыны жауабына сай баспалдақтарға орналастыру.</p>	<p>%A1%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%BD</p>
<p>Сабақтың соңы 5 мин</p>	<p>«Пирамида» әдісі Бүгінгі сабақта не үйрендің? Сен үшін не қиын болды? Саған қандай тапсырма қызықты болды?</p> <p>Үй тапсырмасы: «Еңселі ғимараттар» тақырыбына мәтін құрастыру.</p>	<p>Сұрақтарға жауап береді.</p>	<p>«Пирамида» әдісі арқылы оқушы сұрақтарға жауап береді.</p>	<p>https://www.zhara.r.com/kz/34268-adis.html</p>

	Мәтіннен баяндауышты тауып, астын сызу.			
--	---	--	---	--

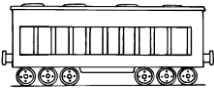
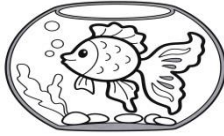

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: «В ДЫБЫСЫ ЖӘНЕ ӘРПІ»

*Әлжан Күлімкөз Тыныштықбайқызы
Бастауыш сынып мұғалімі,
Қ. Сәтбаев атындағы мектеп-гимназия,
Түркістан облысы Созақ ауданы.*

Бөлім: Әліппе кезеңі				
Педагогтің аты-жөні:	Әлжан Күлімкөз Тыныштықбайқызы		Күні: 14.12.2021ж	
Сынып: 1 «Ә»	Қатысушылар саны:		Қатыспағандар саны:	
Сабақтың тақырыбы	В дыбысы және әрпі			
Оқу мақсаты	1.2.1.2* оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау;			
Сабақ мақсаты	<i>Барлығы:</i> В дыбысы мен әріпін таниды <i>Көпшілігі:</i> В дыбыстарды ажыратады, буынға бөледі, сөздерді буындап, тұтас оқиды. <i>Кейбірі:</i> Тақырыпты түсініп, тыңдап жетекші сұрақтарға жауап береді.			
Бағалау критерийі	В дыбысының дауыссыз дыбыс екенін айтады. Буындап немесе тұтас сөздер мен оқиды. Сурет бойынша шағын әңгіме құрап айтады			
Сабақ барысы				
Сабақтың кезеңі/уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 8 мин	(Ү) Ұйымдастыру кезеңі: 1. Сәлемдесу. 2. Шаттық шеңбері Қайырлы таң ұстазым! Қайырлы таң достарым!	Шаттық шеңберін айтады		Күн

	<p>Шеңберге тұрайық, Жылулық сыйлайық</p> <p>Good morning, good morning, Good morning to you! Good morning, good morning, I'm glad to see you!</p> <p>Сикырлы сандар арқылы топқа бөлу.</p> <p>«Қар лақтыру» әдісі арқылы Өткенді пысықтау 1.Дыбыс дегеніміз не ? 2.Дауысты дыбыс қандай түспен белгілейміз? 3.Әріп дегеніміз не ? 4.Дыбыстар қаншаға бөлінеді ? 5.Буын дегеніміз не ? 6.Дауыссыз дыбыстар қандай түспен боялады?</p> <p>Суретпен жұмыс «Миға шабуыл» әдісі Суреттердің атын айту, “В” дыбысымен таныстыру.</p>	<p>Топқа бөлінеді 1,2,3 санайды. Аквариум, вагон, автобус дыбыстық талдау жасайды</p> <p>Сұраққа жауап береді</p> <p>Аттарын айтады.</p>	<p>Мадақтау</p> <p>Мадақтау</p>	<p>Аквариум, вагон, автобус</p> <p>Интерактив тақта Сурет</p>
<p>Сабақтың ортасы 25 мин</p>	<p>«Стоп кадр» әдісі «Ромашковадан келген Паравоз» мультихикаясының желісі бойынша 1-ші көрініс</p> <p>Жаңа сабақ «Гүл жинау» әдісі Жаңа сөздерді оқу, түсіндіру вагон трамвай автобус вокзал велосипед аквариум</p>	<p>Тізбектеп оқиды, түсіндіреді</p>		 <p>Интерактивті тақта Сурет</p>

	<p>Дескриптор Оқушылар тұтас оқиды; Создердің мағынасын айтады ; Буынға бөледі;</p> <p>«Стоп кадр» әдісі «Ромашковадан келген Паравоз» мультхикаясының желісі бойынша 2 ші көрініс</p> <p>«Балалар философиясы» әдісі бойынша Түсініп оқы</p> <p>Велосипед – көлік түрі. Ол біздің жүрісімізді жылдамдатады. Қорап сүйреткен велосипедтер де бар. Мәшиненің жүксалғышына сыйып кететіндері де болады. Жиналмалы түрлері жылдам құрастырылады.</p> <p>Сергіту сәті</p> <p>«Стоп кадр» әдісі «Ромашковадан келген Паравоз» мультхикаясының желісі бойынша 3 ші көрініс</p> <p>Топтық жұмыс «Бірге ойлаймыз» әдісі 1-топ Автубус суреті беріледі. Автубустың суретін бояйды, сипаттайды, сөйлем құрайды,</p> <p>2-топ Вагон суреті беріледі. Суретті бояйды, сипаттайды, сөйлем құрайды.</p>	<p>Оқушылар түсініп оқиды, айтады,</p> <p>Орындайды Жазады</p> <p>Жазады</p> <p>1,2,3 буынды сөздерді айтады</p>		<p>Тақтамен жұмыс</p> <p>Дәптер</p>
--	---	---	--	---

	<p>3-топ Аквариум суреті беріледі. Суретті бояйды, сипаттайды, сөйлем құрайды.</p> <p>Дәптермен жұмыс «Паравоз ойыны»</p> <p>Дескриптор Суретте берілген тапсырманы сипаттап, сөйлем құрайды;</p>			
<p>Сабақтың соңы 10 мин</p>	<p>Қорытынды «Шыбын ұрғыш» әдісі арқылы «Стоп кадр» әдісі «Ромашконадан келген Паравоз» мультхикаясының желісі бойынша 4 ші көрініс</p>	Сөздерді табады		тақта
<p>Кері байланыс 2 мин</p>	<p>Вагон, автобус, велосипед.</p>			Стикер жапсырды

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: «ФИГУРАЛАР САЛУ. АУЫЛҒА САЯХАТ»

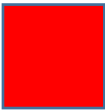

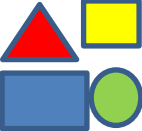

Шарипбекова Гульмира Жупарбековна
Бастауыш сынып мұғалімі,
Қ. Сәтбаев атындағы мектеп-гимназия,
Түркістан облысы Созақ ауданы.

Бөлім:	Геометриялық фигуралар. Периметр. Аудан	
Пәні:	Математика	
Мұғалімнің аты-жөні	Шарипбекова Гульмира Жупарбековна	
Күні:	04.05.2022ж	
Сынып: 2 «Б»	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Фигуралар салу. Ауылға саяхат	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	2.3.1.5 - берілген периметрі бойынша жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгеретінін түсіндіру.	
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар: жазық фигуралар сала алады.</p> <p>Көптеген оқушылар: берілген периметрі бойынша жазық фигуралар салады, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгеретінін түсіндіре алады</p> <p>Кейбір оқушылар: логикалық тапсырмаларды орындай алады.</p>	

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 8 мин	<p>Ұйымдастыру кезеңі. Күндей жарқырап, Айдай арайлап, Жұлдыздай жарқырап, Судай мөлдір таза көңілмен Бүгінгі күнді бастайық. Үй тапсырмасын пысықтау №5 39-бет</p> <p>Жаңа тақырыпты ашу «Жасырын сөз» әдісі «Доп лақтыру» ойыны арқылы көбейту кестесін айта отырып, жасырын сөзді табу</p> <p>Фигуралар салу</p>	<p>«Доп лақтыру» ойыны арқылы көбейту кестесін айта отырып, жасырын сөзді табады.</p> <p>Тақырыпты ашады.</p>	Үй тапсырмасы 1балл	

	<p>-Ендеше бүгінгі сабағымызда фигуралар салып, периметрін, қабырғаларын табуға есептер шығаратын боламыз. Сабақ мақсатын таныстыру. «Сұрақ-жауап» әдісі Ауылдың қандай көрікті жерлерін білесіңдер? Бүгінгі сабағымызды ауылдың көрікті жерлеріне саяхат жасау барысында өтеміз. Көрікті жерлерін тамашалай отырып, «Фигуралар салу» тақырыбын қорытындылап шығамыз. -Қандай геометриялық фигураларды білесіңдер? -Тіктөртбұрыш дегеніміз не? -Шаршы дегеніміз не?</p>			
<p>Сабақтың ортасы 25 мин</p>	<p>«Миға шабуыл» стратегиясы Ауыл туралы мағлұмат айту. 1. Құмкенттөбе <i>Құмкенттөбе көне қаланың орны. Биіктігі 20м. XX ғасырдың 50 жылдарында археологиялық қазба жұмыстары жүргізіліп, түрлі жәдігерлер табылған.</i> 1- тапсырма «Орындап көр» (ұжымдық ж) Біздің кейіпкерлеріміз ауылға барды. Үй жануарларына арналған қоршаудың периметрін есепте. Оны әртүрлі тәсілмен таба аласың ба?</p> <p>$P=6м+6м+6м+6м=24м$ $P=6м*4=24м$</p> <p>$P=6м+4м+6м+4м=20м$ $P=(6м+4м)*2=20м$ $P=6м*2+4м*2=20м$</p> <p>$P=4м+4м+4м+4м+4м+4м=24м$</p>	<p>- Қоршаудың периметрін әртүрлі тәсілмен есептейді.</p>	<p>- Қоршаудың периметрін әртүрлі тәсілмен есептейді. 2балл</p>	 <p>Оқулық, дәптер қалам, қарындаш, сызғыш</p>

	<p>$P=4м*6=24м$</p> <p>2.Мұражай <i>Ауылдан шыққан атақты тұлғалардың өмір жолы және Құмкенттөбеден табылған жәдігерлер,көне заттар осы мұражайда жинақталған.</i></p> <p>2-тапсырма (жұптық жұмыс) Фигуралардың қабырғаларын өлше. Дәптеріңе осындай фигуралар сал. Оларды латын әліпбиінің әріптерімен белгіле. Периметрін есепте.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>$P=6см+3см+6см+3см=18 см$ $P=(6см+3см)*2=18 см$ $P=6см*2 +3см*2=18 см$</p> <p>$P=3см+3см+3см+3см=12см$ $P=3см*4=12см$</p> <p>Оқушылар топпен бірігіп әртүрлі фигура жасап көрсетеді.</p> <p>3.Спорткешен <i>Спорт-денсаулық кепілі.Спорткешен 2018ж 11 қазанда іске қосылды.Спорткешенінде балалар түрлі спорт түрлерімен айналысады.</i></p> <p>3- тапсырма «Ойлан топтас бөліс» әдісі</p> <p>Тіктөртбұрыштардың периметрін есепте. Периметрі қалай өзгерді? Неге?</p> <table border="1" data-bbox="357 1753 743 1872"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ұзындығы</th> <th>Ені</th> <th>Периметрі</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>а)</td> <td>5 см</td> <td>3 см</td> <td>?</td> </tr> </tbody> </table> <p>1топ $a =5см$ $b =3см$</p>		Ұзындығы	Ені	Периметрі	а)	5 см	3 см	?	<p>-Фигуралардың қабырғаларын өлшейді. Дәптеріңе фигуралар салады. Фигураларды латын әліпбиінің әріптерімен белгілейді. -Фигуралардың периметрін есептейді.</p> <p>Оқушылар топпен бірігіп әртүрлі фигура жасап көрсетеді</p> <p>Тіктөртбұрыштардың периметрін есептейді.</p> <p>Периметрлерінің өзгеру себебін анықтайды.</p>	<p>Фигуралардың қабырғаларын өлшейді. Дәптеріңе фигуралар салады. -Фигураларды латын әліпбиінің әріптерімен белгілейді. Фигуралардың периметрін есептейді.</p> <p>2балл</p> <p>Тіктөртбұрыштардың периметрін есептейді. Периметрлерінің өзгеру себебін</p>	 <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>Оқулық, дәптер</p>
	Ұзындығы	Ені	Периметрі									
а)	5 см	3 см	?									

	<p>$P=?\text{см}$ $P=(5\text{см}+3\text{см})*2=16\text{см}$</p> <table border="1" data-bbox="359 313 750 470"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ұзындығы</th> <th>Ені</th> <th>Периметрі</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ә)</td> <td>5 см</td> <td>2 см кем</td> <td>?</td> </tr> </tbody> </table> <p>2 топ $a = 5\text{см}$ $b = ? 2\text{см кем}$ $P = ? \text{ см}$ $b = 5\text{см} - 2\text{см} = 3\text{см}$ $P = (5\text{см} + 3\text{см}) * 2 = 16\text{см}$</p> <table border="1" data-bbox="359 772 778 907"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ұзындығы</th> <th>Ені</th> <th>Периметрі</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>б)</td> <td>5 см</td> <td>1 см кем</td> <td>?</td> </tr> </tbody> </table> <p>3 топ $a = 5\text{см}$ $b = ? 1\text{см кем}$ $P = ? \text{ см}$ $b = 5\text{см} - 1\text{см} = 4\text{см}$ $P = (5\text{см} + 4\text{см}) * 2 = 18 \text{ см}$</p> <p>4.Қызылкөл <i>Қызылкөл көлінің суы тұзды.Қара лайы дертке дауа,жанға шипа.Жаз айларында адамдар суына түсіп,қара лайын емге пайдаланып,жағасында демалады.</i></p> <p>4-тапсырма Теңдеулерді шеш «Кім жылдам» (тақтамен жұмыс) Жұмбақ жасыру.жұмбақтың шешуін тапқан оқушы теңдеуді шешеді.</p> <p>1)Менің барлық қабырғаларым тең (шаршы) ☐</p> <p>2) Менің бұрыштарым тіп-тік,ал қарама-қарсы қабырғаларым тең (тік төртбұрыш) ☐</p> <p>3) Шатырға да ұқсайтын фигураның бірімін (үшбұрыш)</p> <table data-bbox="351 1792 766 2016"> <tr> <td>$3*x+50=77$</td> <td></td> <td>$100-24:c=92$</td> </tr> <tr> <td>$3*x=77-50$</td> <td></td> <td>$24:c=100- 92$</td> </tr> <tr> <td>$3*x=27$</td> <td></td> <td>$24:c=8$</td> </tr> <tr> <td>$x=27:3$</td> <td></td> <td>$c=24:8$</td> </tr> <tr> <td>$x=9$</td> <td></td> <td>$c=3$</td> </tr> <tr> <td>$3*9+50=77$</td> <td></td> <td>$100-24:3=92$</td> </tr> </table>		Ұзындығы	Ені	Периметрі	ә)	5 см	2 см кем	?		Ұзындығы	Ені	Периметрі	б)	5 см	1 см кем	?	$3*x+50=77$		$100-24:c=92$	$3*x=77-50$		$24:c=100- 92$	$3*x=27$		$24:c=8$	$x=27:3$		$c=24:8$	$x=9$		$c=3$	$3*9+50=77$		$100-24:3=92$	<p>Жұмбақтың шешуін табады.</p> <p>Теңдеулерді шешеді.</p> <p>Сергіту жаттығуын жасайды.</p> <p>- Фигураларды өлшейді. -Периметрі бірдей фигураларды табады.</p>	<p>анықтайды. 1балл</p> <p>Жұмбақтың шешуін табады. Теңдеулерді шешеді. 1балл</p>	
	Ұзындығы	Ені	Периметрі																																			
ә)	5 см	2 см кем	?																																			
	Ұзындығы	Ені	Периметрі																																			
б)	5 см	1 см кем	?																																			
$3*x+50=77$		$100-24:c=92$																																				
$3*x=77-50$		$24:c=100- 92$																																				
$3*x=27$		$24:c=8$																																				
$x=27:3$		$c=24:8$																																				
$x=9$		$c=3$																																				
$3*9+50=77$		$100-24:3=92$																																				

	94>93 2+1=3	99>98	100>100-1			
Кері байланыс 2мин Үйге тапсырма	<p>«Портрет» әдісі бойынша өтеді.</p> <p>Дескриптор:</p> <p>- берілген периметрі бойынша жазық фигуралар сала білді, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгеретінін түсіндіре алды.</p> <p>Қосымша тапсырма</p>			Рефлексия жасайды.		Портрет
<p>Қорытынды бағамдау</p> <p>Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?</p> <p>1.</p> <p>2.</p>						

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: «МЫҢ КӨЛЕМІНДЕ КӨБЕЙТУ ЖӘНЕ БӨЛУ»

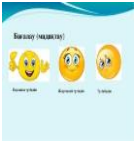

Нүсіпбекова Ләззат Әділжанқызы
Бастауыш сынып мұғалімі, педагог-сарапшы,
«Қ.Шорманов атындағы орта мектеп»,
Алматы облысы Райымбек ауданы.

<p>Пән: Математика</p> <p>Орта мерзімді жоспар бөлімі:</p> <p>2С бөлім - Ауызша көбейту және бөлу</p> <p>Күні:</p> <p>Сынып: 3-сынып</p>	<p>Мектеп: Қ.Шорманов атындағы орта мектеп</p> <p>Мұғалімнің аты-жөні: Нүсіпбекова Ләззат Әділжанқызы</p> <p>Қатысқандар саны: 29</p> <p>Қатыспағандар саны: 0</p>
Сабақ тақырыбы	1000 көлемінде көбейту және бөлу
Осы сабақта қол жеткізілетін	3.1.2.9 100 бен 1000 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен

оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану 3.1.2.12 нөлдермен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану 3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау 3.1.2.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	
Сабақ мақсаттары	Барлық оқушылар: есептерді шығару әдісін түсіндіреді. Көптеген оқушылар: септеудің жазбаша тәсілдерін пайдаланады. Кейбір оқушылар: оқулықта берілген тапсырмаларды өз бетінше орындайды.	
Бағалау критерийлері	Қосу және азайту бойынша іс-әрекеттерді орындай алады, Математикалық есептердің мәнін табу кезінде көбейту және бөлу, шамалардың арасында тәуелділікке есептерді шеше алады. Көбейту және бөлу сипаттамаларын пайдалана алады.	
Тілдік мақсаттар	Пәндік лексика және терминология <ul style="list-style-type: none"> • қосылғыштар, қосынды • азайтылатын, есептелетін, әртүрлі • көбейту..., азайту... • компоненттер арасында, іамалдар нәтижесіне тәуелділік • қосу және азайту алгоритмі • Разрядты қосылғыштар • көбейткіштер, көбейтінді • бөлінетін, бөлгіш, бөлінді, еселік • жұп – тақ сандар • қосындыны санға көбейту • көбейтудің қасиеттері: көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қосындыны санға бөлу • көбейтіндіні санға бөлу • дөңгелек сандар 	
Құндылықтарды дарыту	Оқушыларды бір-біріне деген құрмет көрсетуіне тәрбиелеу.	
Пәнаралық байланыстар	Музыка, қазақ тілі.	
АКТ қолдану дағдылары	Интернет-ресурстар, дерекқордан және интернеттен сабаққа қатысты ақпаратты іздеу;	
Ресурстар	Топқа бөлуге арналған парақшалар, интерактивті тақта, жұмыс дәптері, қалам мен түрлі түсті қарындаш, стикер, видеоматериалдар., постер, кері байланыс парағы т.б	
Бастапқы білім	Аудан және шамалар туралы білімдері бар.	
Сабақтың барысы		
Сабақтың Жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар

<p>Сабақтың басы</p> <p>5 мин</p>	<p>Ұйымдастыру кезеңі. Сабақ психологиялық ахуалды жақсартудан басталады. Оқушылар, шаттық шеңберіне тұрамыз. Достарым бері келіндер, Қолдарыңды беріндер. Шаттық толы шеңберге, Қуанышпен еріңдер! – Балалар, бір-біріміздің қолымыздан ұстап, алақан арқылы жүректің жылуын сезініп үйренген қандай тамаша, қандай қуаныш! Енді келген қонақтармен амандасып алайық. -Құтты қонақ келіпті, Төріме менің еніпті. -Амандасу үлкенге, Тәрбиенің басы ғой. -Ал, кәнекей бәріміз, Сәлем дейік үлкенге. -Сәлеметсіздер ме? Қонақтар! -Здраствуйте, гости! - Топтарға бөлу. Алдарыңда тұрған білім ағашынан өздеріңе ұнаған алмаларды теріп алыңдар. Түрлеріне қарай 4 топқа бөлініп отырады. 1-топ «Дарындылар» 2-топ «Ойшылдар» 3-топ «Тапқырлар» 4-топ «Алғырлар» Жұмыс ережесін келісу. Топ басшысын сайлау.</p> <div data-bbox="375 1120 1204 1433" style="border: 2px solid gold; padding: 10px; text-align: center;"> <p>Бағалау парағы</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">№</th> <th style="width: 25%;">Аты-жөні</th> <th style="width: 25%; text-align: center;"> «5» </th> <th style="width: 25%; text-align: center;"> «4» </th> <th style="width: 20%; text-align: center;"> «3» </th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> </div> <p> Сабақта бір-бірімізді сыйлаймыз, тыңдаймыз! Уақытты үнемдейміз! Нақты, дәл жауап береміз! Сабақта өзіміздің шапшаңдығымызды, тапқырлығымызды көрсетеміз! Сабаққа белсене қатысып, жақсы баға аламыз! Үй тапсырмасын сұрау № 6,10 «Кофе таяқшалары» әдісі. Жетекші сұрақтарға жауап алу. -Толық ондықтар мен жүздіктерді көбейту және бөлу туралы <u>ҚБ: Отшашу арқылы бір-бірін бағалау.</u> Оқу мақсатын таныстыру. Күтілетін нәтижені анықтау </p>	№	Аты-жөні	 «5»	 «4»	 «3»	1					2					3					4					<p>Оқушыларды топтарға бөлуге арналған суреттер.</p>
№	Аты-жөні	 «5»	 «4»	 «3»																							
1																											
2																											
3																											
4																											

<p>Жаңа білім 10 минут</p>	<p>Ширату тапсырмасы. Белсенді оқу тапсырмалары(топта, ұжымда) Жаңаны ашу. Саралау әдісінің «Дереккөз» тәсілі арқылы бейнежазба көрсету. Ландшафт – белгілі бір аймақтың жалпы көрінісі,жер бедері. Ландшафт (нем. <i>land</i> — жер, <i>schaft</i> — өзара байланысты білдіретін жұрнақ) терминін орыс ғалымы Л.С. Берг енгізген. Ландшафтық түсірімдер нәтижесінде әр түрлі масштабтағы ландшафтық карталар жасалынады.</p>																																																	
<p>Сабақтың ортасы 10мин</p>	<p>Оқулықпен жұмыс №1. Екі бағандағы өрнектерді салыстыру.Көбейту кестесін қолданып, бір таңбалы санға көбейту және бөлуді орындау. Жауапты жазу.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 5px;">$4 \cdot 7 = 28$</td> <td style="padding: 5px;">$40 \cdot 7 = 4 \text{ онд.} \cdot 7 = 28 \text{ онд.} = 280$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">$7 \cdot 4 = 28$</td> <td style="padding: 5px;">$7 \cdot 40 = 280$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">$28 : 7 = 4$</td> <td style="padding: 5px;">$280 : 7 = 28 \text{ онд.} : 7 = 4 \text{ онд.} = 40$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">$28 : 4 = 7$</td> <td style="padding: 5px;">$280 : 40 = 7$</td> </tr> </table> <p>Бағалау. Мұғалім оқушыларды «Жарайсың, жақсы, талпын сөздерімен» марапаттайды</p> <p>№2. Топтық жұмыс. Түсіндіре отырып есепте. Дұрыстығын тексер. Қағаз бетінде тәсілді қалай орындау керектігін әр түсті маркерді қолданып көрсету. Нөлмен аяталған санды ондықтар немесе жүздіктер түрінде өрнектеу.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 5px;">1-топ</td> <td style="padding: 5px;">$6 \cdot 80 = 480$</td> <td style="padding: 5px;">$80 \cdot 6 = 480$</td> <td style="padding: 5px;">$480 : 6 = 80$</td> <td style="padding: 5px;">$480 : 80 = 6$</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="padding: 5px;">$50 \cdot 6 = 300$</td> <td style="padding: 5px;">$6 \cdot 50 = 300$</td> <td style="padding: 5px;">$300 : 6 = 50$</td> <td style="padding: 5px;">$300 : 50 = 6$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">2-топ</td> <td style="padding: 5px;">$630 : 9 = 70$</td> <td style="padding: 5px;">$630 : 70 = 9$</td> <td style="padding: 5px;">$9 \cdot 70 = 630$</td> <td style="padding: 5px;">$70 \cdot 9 = 630$</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="padding: 5px;">$480 : 80 = 6$</td> <td style="padding: 5px;">$480 : 6 = 80$</td> <td style="padding: 5px;">$6 \cdot 80 = 480$</td> <td style="padding: 5px;">$80 \cdot 6 = 480$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">3-топ</td> <td style="padding: 5px;">$270 : 9 = 30$</td> <td style="padding: 5px;">$270 : 30 = 9$</td> <td style="padding: 5px;">$9 \cdot 30 = 270$</td> <td style="padding: 5px;">$30 \cdot 9 = 270$</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="padding: 5px;">$400 : 80 = 5$</td> <td style="padding: 5px;">$400 : 5 = 80$</td> <td style="padding: 5px;">$5 \cdot 80 = 400$</td> <td style="padding: 5px;">$80 \cdot 5 = 400$</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">4-топ</td> <td style="padding: 5px;">$400 : 10 = 40$</td> <td style="padding: 5px;">$400 : 40 = 10$</td> <td style="padding: 5px;">$40 \cdot 10 = 400$</td> <td style="padding: 5px;">$10 \cdot 40 = 400$</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="padding: 5px;">$700 : 100 = 7$</td> <td style="padding: 5px;">$700 : 7 = 100$</td> <td style="padding: 5px;">$100 \cdot 7 = 700$</td> <td style="padding: 5px;">$7 \cdot 100 = 700$</td> </tr> </table> <p>Бағалау: Бірін – бірі «Басбармақ» тәсілі арқылы бағалайды.</p>	$4 \cdot 7 = 28$	$40 \cdot 7 = 4 \text{ онд.} \cdot 7 = 28 \text{ онд.} = 280$	$7 \cdot 4 = 28$	$7 \cdot 40 = 280$	$28 : 7 = 4$	$280 : 7 = 28 \text{ онд.} : 7 = 4 \text{ онд.} = 40$	$28 : 4 = 7$	$280 : 40 = 7$	1-топ	$6 \cdot 80 = 480$	$80 \cdot 6 = 480$	$480 : 6 = 80$	$480 : 80 = 6$		$50 \cdot 6 = 300$	$6 \cdot 50 = 300$	$300 : 6 = 50$	$300 : 50 = 6$	2-топ	$630 : 9 = 70$	$630 : 70 = 9$	$9 \cdot 70 = 630$	$70 \cdot 9 = 630$		$480 : 80 = 6$	$480 : 6 = 80$	$6 \cdot 80 = 480$	$80 \cdot 6 = 480$	3-топ	$270 : 9 = 30$	$270 : 30 = 9$	$9 \cdot 30 = 270$	$30 \cdot 9 = 270$		$400 : 80 = 5$	$400 : 5 = 80$	$5 \cdot 80 = 400$	$80 \cdot 5 = 400$	4-топ	$400 : 10 = 40$	$400 : 40 = 10$	$40 \cdot 10 = 400$	$10 \cdot 40 = 400$		$700 : 100 = 7$	$700 : 7 = 100$	$100 \cdot 7 = 700$	$7 \cdot 100 = 700$	<p>Оқулық, мәтіндер.</p> <p>Сұраққа жауап берген оқушыны мадақтау, толық тыру жасау, тиімді кері байланыс орнату.</p>
$4 \cdot 7 = 28$	$40 \cdot 7 = 4 \text{ онд.} \cdot 7 = 28 \text{ онд.} = 280$																																																	
$7 \cdot 4 = 28$	$7 \cdot 40 = 280$																																																	
$28 : 7 = 4$	$280 : 7 = 28 \text{ онд.} : 7 = 4 \text{ онд.} = 40$																																																	
$28 : 4 = 7$	$280 : 40 = 7$																																																	
1-топ	$6 \cdot 80 = 480$	$80 \cdot 6 = 480$	$480 : 6 = 80$	$480 : 80 = 6$																																														
	$50 \cdot 6 = 300$	$6 \cdot 50 = 300$	$300 : 6 = 50$	$300 : 50 = 6$																																														
2-топ	$630 : 9 = 70$	$630 : 70 = 9$	$9 \cdot 70 = 630$	$70 \cdot 9 = 630$																																														
	$480 : 80 = 6$	$480 : 6 = 80$	$6 \cdot 80 = 480$	$80 \cdot 6 = 480$																																														
3-топ	$270 : 9 = 30$	$270 : 30 = 9$	$9 \cdot 30 = 270$	$30 \cdot 9 = 270$																																														
	$400 : 80 = 5$	$400 : 5 = 80$	$5 \cdot 80 = 400$	$80 \cdot 5 = 400$																																														
4-топ	$400 : 10 = 40$	$400 : 40 = 10$	$40 \cdot 10 = 400$	$10 \cdot 40 = 400$																																														
	$700 : 100 = 7$	$700 : 7 = 100$	$100 \cdot 7 = 700$	$7 \cdot 100 = 700$																																														
<p>Сергіту сәті 2 минут</p>	<p>Аяқпенен топ, топ топ</p>																																																	

<p>3 мин</p>	<div style="text-align: center;"> <p>№3.Қолдану.Саябақтың ландшафт картасы бойынша жұмыс. $S=2м * 60м= 120м$ (гүлзардың ауданы) $S=10м * 10м =100м$(хауыздың қаб.-10м) $s=20м * 30м = 600м$ (ойын алаңы) $S=20м * 40 м=800м$(демалыс орны) ә)Есеп құрастырып,оларды шығару.</p> <p>ҚБ: «Күлегеш» арқылы бір-бірін бағалау.</p> <p><i>(ж.ж) Жазылым. Дәптермен жұмыс</i></p> <p>№4.Есепте.</p> <table border="1" data-bbox="375 817 1220 929"> <tr><td>а</td><td>5</td><td>9</td><td>90</td><td>100</td><td>10</td><td>10</td><td>100</td><td></td><td>7</td></tr> <tr><td>в</td><td>100</td><td>10</td><td>10</td><td>8</td><td>60</td><td>7</td><td>8</td><td></td><td>100</td></tr> <tr><td>а*в</td><td>500</td><td>90</td><td>900</td><td>800</td><td>600</td><td>70</td><td>800</td><td></td><td>700</td></tr> </table> <table border="1" data-bbox="375 974 1220 1131"> <tr><td>а</td><td>600</td><td>100</td><td>340</td><td>700</td><td>670</td><td>800</td><td>530</td><td>450</td></tr> <tr><td>в</td><td>100</td><td>10</td><td>10</td><td>100</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td></tr> <tr><td>а: в</td><td>60</td><td>100</td><td>34</td><td>7</td><td>67</td><td>80</td><td>53</td><td>45</td></tr> </table> <p>(Т) Топтық жұмыс .№6</p> <table border="0" data-bbox="375 1243 1220 1680"> <tr> <td>а) 6 қалам-180тг 270тг-? Қалам Ш: $180:6=30$ $270:30 =9$ Ж:9(қалам)</td> <td>ә) 3вагон-180 орын 7 вагонда-? ш: $180:3= 60$ $60*7 = 420$ ж: 420(орын)</td> </tr> <tr> <td>б) 6 кг алмадан-3л 180 кг алмадан-? Ш: $6: 3 = 2$ $180:2 = 90$ Ж : 90(литр)</td> <td>в) 100кг- 50кг тосап 200кг-? Ш: $100: 50 = 2$ $200: 2=100$ Ж: 100 кг(тосап)</td> </tr> </table> <p>Күлегіштер арқылы бағалау</p> <div style="text-align: center;"> </div> </div>	а	5	9	90	100	10	10	100		7	в	100	10	10	8	60	7	8		100	а*в	500	90	900	800	600	70	800		700	а	600	100	340	700	670	800	530	450	в	100	10	10	100	10	10	10	10	а: в	60	100	34	7	67	80	53	45	а) 6 қалам-180тг 270тг-? Қалам Ш: $180:6=30$ $270:30 =9$ Ж:9(қалам)	ә) 3вагон-180 орын 7 вагонда-? ш: $180:3= 60$ $60*7 = 420$ ж: 420(орын)	б) 6 кг алмадан-3л 180 кг алмадан-? Ш: $6: 3 = 2$ $180:2 = 90$ Ж : 90(литр)	в) 100кг- 50кг тосап 200кг-? Ш: $100: 50 = 2$ $200: 2=100$ Ж: 100 кг(тосап)	<div style="text-align: center;"> </div> <p>Белсенді оқу тапсырмалары.</p>
а	5	9	90	100	10	10	100		7																																																						
в	100	10	10	8	60	7	8		100																																																						
а*в	500	90	900	800	600	70	800		700																																																						
а	600	100	340	700	670	800	530	450																																																							
в	100	10	10	100	10	10	10	10																																																							
а: в	60	100	34	7	67	80	53	45																																																							
а) 6 қалам-180тг 270тг-? Қалам Ш: $180:6=30$ $270:30 =9$ Ж:9(қалам)	ә) 3вагон-180 орын 7 вагонда-? ш: $180:3= 60$ $60*7 = 420$ ж: 420(орын)																																																														
б) 6 кг алмадан-3л 180 кг алмадан-? Ш: $6: 3 = 2$ $180:2 = 90$ Ж : 90(литр)	в) 100кг- 50кг тосап 200кг-? Ш: $100: 50 = 2$ $200: 2=100$ Ж: 100 кг(тосап)																																																														
<p>Сабақтың соңы</p> <p>6мин</p>	<p>Семантикалық картамен жұмыс</p> <table border="1" data-bbox="375 1960 1220 2027"> <tr> <td></td> <td>5</td> <td>8</td> <td>9</td> <td>100</td> <td>8</td> <td></td> <td>100</td> </tr> </table>		5	8	9	100	8		100	<p>Тапсырманы орындаған оқушыны мадақтау,</p>																																																					
	5	8	9	100	8		100																																																								

<p>Бекіту</p> <p>4мин</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>10*(77+23):10</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>+</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>10*(888-880):10</td> <td></td> <td>+</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>10*(32+68):10</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>10*(45-40):10</td> <td>+</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>100*(2+6):100</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>+</td> <td></td> </tr> <tr> <td>100*(4+5) :100</td> <td></td> <td></td> <td>+</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>									10*(77+23):10				+				10*(888-880):10		+						10*(32+68):10							+	10*(45-40):10	+							100*(2+6):100						+		100*(4+5) :100			+					<p>толықтыру жасау, тиімді кері байланыс орнату. Оқушылардың бірін-бірі, өзін өзі бағалауға негізделген, бұл тәсілдің мақсаты өзін және құрбыларын әділ бағалауға үйрету</p>
	10*(77+23):10				+																																																					
	10*(888-880):10		+																																																							
	10*(32+68):10							+																																																		
	10*(45-40):10	+																																																								
	100*(2+6):100						+																																																			
100*(4+5) :100			+																																																							
<p>«Рефлексия»</p>																																																										
<p>Үйге тапсырма: №5, 68-бет.</p>																																																										

СТАТЬИ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ

НЕФОРМАЛЬНЫЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ МОЛОДЕЖИ ГЛАЗАМИ ПЕДАГОГА

Матюхина Александра Вячеславовна
Педагог-психолог,
КГУ «Общеобразовательная школа №6»,
Казахандинская область город Темиртау.

Наряду с детскими общественными объединениями и организациями в нашем обществе функционируют и так называемые «неформальные объединения детей, подростков и молодежи».

Неформальное молодежное объединение – своеобразное культурное течение, включающее в себя большое количество молодых людей, существующее на протяжении нескольких десятилетий, часто имеющее международный характер. **Неформальные объединения** для ребят есть способ свободного самовыражения, неограниченного проявления инициативы и бесконтрольного (со стороны взрослых) общения. Они могут принимать большие или меньшие количественные размеры, носить характер нездоровой эпидемии, иметь как социально значимые или индифферентные, так и асоциальные цели.

Направленность неформальных молодежных объединений представлена широким спектром: от явно асоциальных группировок до вполне безобидных и законопослушных. Различные неформальные молодежные объединения имеют свою идеологию, специфику типичных видов деятельности, символику одежды, сленг и т. п. Неформальные молодежные объединения следует отличать от таких смежных образований, как неформальная группа, неформальная группировка и неформальная организация.

Неформальная группа – группа, деятельность, которой определяется, прежде всего, активностью ее членов, а не инструкциями каких-либо инстанций. Неформальные группы играют важную роль в жизни детей, подростков и молодежи, удовлетворяют их информационные, эмоциональные и социальные потребности: дают возможность узнать то, о чем не так просто поговорить со взрослыми, обеспечивают психологический комфорт, учат выполнению социальных ролей. Обычно неформальная группа насчитывает от 3-5 до нескольких десятков человек. Контакты ее членов носят ярко выраженный личностный характер. Эта группа не всегда имеет четкую организацию, чаще порядок основан на традиции, уважении и авторитете. Факторами ее сплочения служат симпатии, привычки, интересы ее членов. Она имеет одного или нескольких неформальных

лидеров. Основной формой деятельности является общение членов группы, которое удовлетворяет потребности в психологическом контакте. Как правило, школьники общаются в небольших контактных группах в 5-10 человек, часто относят себя к сторонникам того или иного течения, которые характеризуются разными признаками: возрастной и социальной принадлежностью, формой организации, направленностью. Так, по направленности группы бывают просоциальными, асоциальными, антисоциальными. Для просоциальных групп характерна социально одобряемая деятельность, например, участие в решении экологических проблем, охране памятников и т.д. Асоциальные группы стоят в стороне от общественных проблем. Для них характерно наличие более или менее четко выраженного мотива сбора: употребить спиртное, выяснить отношения с соседней группировкой и т. п. Антисоциальные – это криминальные, агрессивно-националистические группы. Особую социальную опасность представляет явный рост националистических молодежно-подростковых организаций – либо неформальных, либо прячущихся за вывеской «патриотической» деятельности. Принадлежность к той или иной неформальной группе – часто обязательный элемент процесса социализации в подростковом возрасте. Именно входя в ту или иную группу сверстников, подросток имеет возможность осваивать модели межличностного общения, «примерять» на себя разнообразные социальные роли. Общеизвестно, что дети, подростки и молодежь, в силу различного рода причин не имевшие возможности постоянного общения со сверстниками (инвалидность, психологические особенности личности, жизнь в месте, отдаленном от людей и т.п.), в более позднем возрасте испытывают трудности в создании семьи, в отношениях с сослуживцами, внутриличностные проблемы и т.д. Процесс вхождения подавляющего большинства подростков в ту или иную неформальную молодежную группу является процессом последовательного удовлетворения базовых потребностей человека: потребностей в самоутверждении, общении и самореализации. Неформальная среда общения порой является для подростка (особенно для подростка «группы риска») единственной сферой социализации. Нередко, имея сложные взаимоотношения в семье или не посещая регулярно какое-либо внешкольное учреждение, подросток вынужден примыкать к той или иной группе (группировке), автоматически принимая систему ее норм и ценностей, которая не всегда оказывается социально положительной. Для очень большого числа подростков ценностные ориентации и моральные принципы, проповедуемые референтно значимой группой, являются лично значимыми, причем эта значимость намного превосходит в сознании подростка «семейные» и «школьные» нормы и ценности. Именно этим во многом объясняется низкая эффективность воздействия воспитательных мер на трудного подростка: в его сознании совершенное им негативное действие таковым не является, так как является одобряемым с точки зрения референтной группы (например, грубость по отношению к педагогу в школе расценивается им не как нарушение норм поведения, а как подвиг, который будет поддержан и одобрен сверстниками).

Неформальные объединения влияют на социализацию подростков и молодежи в зависимости от их состава, направленности, стиля лидерства, а главное – от меры значимости для того или иного их члена. Выделяют четыре вида неформальных объединений.

I вид: социально нейтральные (озорные) группы общения. Основными типами этих групп являются самовозникающие «озорные» группы детей и подростков, сформировавшиеся по домовому, дворовому или уличному принципу по месту жительства. Основная цель деятельности этих групп – удовлетворение потребности в интимно-личностном общении со сверстниками, чаще всего выражающееся в играх, в разговорах о чем угодно. Характерной особенностью этих групп является то, что взаимоотношения подростков в них фактически не опосредуются совместной

деятельностью. Подготовленность к групповой деятельности отсутствует. Аморальные действия и проступки совершаются отдельными членами внезапно по инициативе наиболее подвижных и деятельных членов стихийно возникшей группы. Внутригрупповой структуры тоже нет. Интересы, нормы и ценности существуют только на личностном уровне и могут быть как позитивной, так и

негативной направленности. Общая направленность деятельности и общения в этих группах носит социально нейтральный характер, с тенденцией развиваться в асоциальном направлении. Многие зависят от прежнего опыта каждого подростка, от его включенности в социально полезную деятельность. Хорошо, если подростки в таких неформальных объединениях будут включены в позитивную общественно значимую деятельность, если же дворовые, уличные компании подростков оказываются вне контроля взрослых, школы и общественных организаций, а представлены сами себе, то с уверенностью можно сказать, что они будут развиваться по криминогенному пути.

II вид: предкриминальные или асоциальные группы подражания. Это асоциальные группы подростков и юношей, которые сформировались на основе подражательного интереса к зарубежной рок-музыке, «тяжелому металлу» – группы «металлистов»; технике – группы «ночных мотоциклистов-рокеров»; политизированной моде – группы «хиппи», «панков», «чернорубашечников» и «коричневорубашечников»; группы спортивных болельщиков-«фанатов» и другие. Характер их групповой деятельности асоциален и имеет интимно-личностный уклон. Главное для подростков заключается в том, чтобы их заметили, выделили из среды взрослых и сверстников. Поэтому каждый, в меру своих сил и возможностей, старается выделиться, обратить

на себя внимание: кто одеждой, кто прической, кто поведением, кто знанием техники, музыки и т.д. Чаще всего их совместная деятельность носит хулиганский характер, выражающийся в нарушении общественного порядка. Отдельные члены групп могут совершать более серьезные преступления: употребление, сбыт и хранение наркотических веществ, хищения личной и государственной собственности и т.д. Но эти преступления не являются групповыми, так как совершаются не всей группой, а только отдельными ее членами. Отклоняющееся от нравственных норм поведение, асоциальная ориентация во взглядах на жизнь свидетельствуют о том, что эти группы находятся на подступах к противоправной деятельности. Если своевременно не принимать профилактических мер, направленных на предупреждение возникновения предкриминальных групп, то в скором времени они перерастают в неустойчивые криминальные группы.

III вид: неустойчивые криминальные или антиобщественные группы. Основными типами этих групп являются группы хулиганов, воров, насильников, бродяг, наркоманов, токсикоманов и др. Утилитарные интересы и склонности, низменные потребности членов группы удовлетворяются антиобщественным или преступным путем. Члены таких групп уже в полном составе совершают преступления и сразу распадаются. Но со временем группы могут собираться вновь. Четко выделяется лидер и антиобщественное ядро группы, вокруг которых сплачиваются остальные члены. Заметно распределение прав и обязанностей. Характерным видом деятельности

является антиобщественное поведение и совершение различных преступлений с целью удовлетворения низменных личных интересов и потребностей. Если неустойчивые криминальные группы не будут своевременно выявлены и к ним не будут применены пресекающие меры исправительно-трудового и медицинского воздействия, то они могут перерасти в устойчивые криминогенные группы.

IV вид: устойчивые криминальные или преступные группы. Это устойчивые объединения подростков, которые, как правило, хорошо организованы. Успешному совершению преступлений способствует высокая подготовленность преступных групп к противоправным действиям. В них просматривается четкая организационная структура. Количественный состав устойчивых криминальных групп более или менее постоянный. Выделяется «руководящий центр» – лидер, предпочитаемые и исполнители. В этих криминальных группах есть свои «законы», нормы и

ценности, которые тщательно скрываются от окружающих. Несоблюдение или нарушение этих «законов» ведет к распаду группы, поэтому нарушители преследуются и караются. В группах всегда царит жестокая зависимость членов друг от друга, круговая порука. Деятельность такой группы носит явно негативный антисоциальный характер.

Сегодня в нашей стране насчитываются десятки тысяч неформальных молодежных объединений разной направленности, за деятельностью которых невозможно проследить. Отношение к неформальным молодежным объединениям неоднозначное. Об атрибутах уличной субкультуры, о риске, который несёт в себе эта самая субкультура для нравственности и жизни детей, много говорят и пишут, даются советы, как взаимодействовать с неформальными молодежными объединениями. Однако, как показали исследования, далеко не все педагоги знают о таком явлении, как неформальное молодежное объединение, к сожалению, приходится констатировать, что знания педагогов не соответствуют действительности. Они не знают интересов неформалов, их проблем. В качестве подтверждения приведем результаты проведенного нами исследования в ярославских школах. 20% опрошенных педагогов признались, что не знают о молодежной субкультуре ничего.

Большой известностью пользуются скинхеды – 72% педагогов назвали именно их. Здесь следует обратить внимание на очень красноречивый факт: большинство скинхедов узнали о существовании скинхедов... из СМИ, педагоги не исключение. Огромную роль в повальном увлечении «скинхедами» среди подростков играют средства массовой информации. Несмотря на некоторый негатив в описании в СМИ радикальных групп, с точки зрения подростков эти описания часто воспринимаются как воспевание героев, достойных подражания.

Про остальные неформальные молодежные организации педагоги знают мало или вообще ничего: рокеров, металлистов, панков и реперов знают 26% опрошенных. На остальных, а это: зелёные, хакеры, фанаты, приходится по 9%. Педагоги считают, что одобряемых НМО вообще нет, подавляющее большинство (80%) считают, что в их школе вообще нет представителей НМО. Весьма принципиален вывод о том, что при правильном влиянии неформальные объединения являются для молодого человека своего рода школой социального творчества, благодаря возможности систематического воспитывающего воздействия на личность.

Одновременно они способствуют развитию коллективизма, формированию социально-психологической общности людей. Наконец, участие в объединениях дает дополнительную возможность для самореализации личности. Дети находятся в постоянном поиске способов удовлетворения своих потребностей. Одни самоутверждаются в кружках, секциях, другие – же в конфликтах с родителями и учителями. И задача педагога состоит в том, чтобы заразить растущую личность многообразием возможных интересов, пробудить собственные желания и стремления и познакомить с существующими допустимыми и недопустимыми средствами их реализации. Именно педагоги могут помочь подростку обрести собственное неповторимое лицо, используя лучше черты многих «неформалов» – товарищество, взаимовыручку, творчество, нетерпимость к проявлениям социальной несправедливости.

Умение сотрудничать с неформальными объединениями предполагает, прежде всего, способность найти точную меру своей активности по отношению к участникам этих объединений. Д.В. Ольшанский предлагает следующую формулу неформального сотрудничества: «Понять – помочь – не мешать». В работе с неформальными объединениями главной причиной конфликтов между педагогами и неформалами является элементарное незнание предмета молодежных увлечений, некомпетентность и незаинтересованность. Далеко не все педагоги знают уличную подростковую субкультуру, понимают важность установления контакта с ней. Чтобы работать с молодежью, нужно знать их интересы, проблемы. Нужна комплексная работа с учителями по повышению их осведомленности о НМО и формированию позитивного отношения к представителям неагрессивных НМО. Важно разобраться в проблемах, волнующих ребят, попытаться помочь в их решении. Необходимо найти с этими подростками общий язык, найти пути создания условий для их самовыражения и самореализации.

ИЗГОТОВЛЕНИЕ МАКЕТА РОБОТА ИЗ ЦВЕТНОГО КАРТОНА

Кубентаев Рахат Аргынбекович

Учитель художественного труда,

КГУ «Средняя школа №14»,

Восточно-Казахстанская область город Риддер.

«Труд — это, прежде всего, сфера эмоциональной жизни детей. Ребенок стремится работать тогда, когда труд дает ему радость».

Василий Александрович Сухомлинский

В современном мире **художественный труд** помогает ребенку научиться ценить красоту окружающего мира, помогает сделать его жизнь ярче, интереснее. В результате стремительного развития техники и информационных технологий самой актуальной и ответственной функцией общества становится воспитание здорового, всесторонне развитого, высоконравственного человека. Социально-экономические преобразования диктуют необходимость формирования творчески активной личности, обладающей способностью эффективно и нестандартно решать новые жизненные проблемы.

Значение и функции средней школы в системе непрерывного образования определяются не только преемственностью ее с другими звеньями образования, но и в первую очередь, неповторимый ценностью этой ступени в становлении и развитии личности ребенка. В связи с этим основной функцией является формирование интеллектуальной, эмоциональной деловой коммуникативной готовности учащихся к активно-деятельному взаимодействию с окружающим миром.

Изготовление поделок из бумаги и картона – труд кропотливый, увлекательный и очень приятный. На важность использования бумаги в деятельности ребенка обращал внимание А.С Макаренко. Он указывал, что материалы (бумага, глина, и т.д.) ближе всего к нормальной человеческой деятельности: из материалов человек создает ценности и культуру. В работе бумагой и картоном есть много простора для фантазии, не просто воображения, а большой творческой фантазии. Работа с бумагой и картоном требует от ребенка ловких действий, постепенно рука приобретает уверенность, точность, а пальцы становятся гибкими, и это очень важно.

Ручной труд способствует развитию сенсомоторики–согласованности в работе глаза и руки, совершенствованию координации движений, гибкости, точности в выполнении действия. Труд с бумагой и картоном оказывает большое влияние на умственное развитие учащихся, на развитие их мышления, внимание.

Работа по изготовлению робота из цветного картона способствует развитию личности учащихся, воспитанию их характера. Так же этот труд требует определенных волевых усилий. Постепенно у детей формируются такие качества, как целеустремленность, настойчивость умение доводить начатое дело до конца.

Бумага и картон –самые распространенные и доступные в обработке материалы. В процессе работы с ними учащиеся получают представление об их производстве, видах, свойствах об использовании в быту и технике. С начальной школы детям известны примы резания бумаги ножницами соединение деталей клеем. Так же учащейся расширяют знания и осваивают умений по разметке деталей из бумаги и картона сгибанием по шаблону, с помощью измерительных

инструментов, приемы резание картона канцелярским ножом.

Бумага и картон – материалы, при работе с которыми закладываются основы графической грамотности. Учащиеся получают общее представление о техническом рисунке, эскизе чертеже учатся понимать простейшие чертежи и выполнять по ним разметку. В основу программ по обработке бумаги и картона положена определенная последовательность практических заданий, которые включают в себя группы изделий, сходные по конструктивным особенностям и технологическим операциям.

Оборудование для работы бумагой и картоном на уроках художественного труда: основное конечно бумага и картон, линейка (250X30), угольник, циркуль, карандаш простой, ножницы, канцелярский нож, гладилки, подкладной лист, кисточки и баночка для клея, кисть для покраски.

Развитию творческих способностей учащихся способствует организация на уроках художественного труда проектной деятельности. Проектная деятельность – это деятельность по достижению определенного результата, создания уникального продукта. Продуктом проектной деятельности чаще всего является проект.

Организация проектной деятельности, направленной на развитие творческих способностей учащихся на уроках художественного труда, может быть организована в соответствии с изучаемыми разделами. Педагог художественного труда должен четко спланировать структуру проектной деятельности, направленной на развитие творческих способностей учащихся, начиная от тематического планирования, заканчивая этапами работы учащихся по выполнению проекта. Определение этапов работы над проектом и обозначение временных рамок выполнения каждого этапа усиливает ответственность, порядок и четкость действий учащихся.

Вся проектная деятельность учащихся по развитию творческих способностей требует от педагога строгого учета возрастных особенностей и их интересов. Это важно и при выборе темы проекта, и при организации работы по его выполнению. Тематика проектов по художественному труду должна быть широкой и корректироваться в соответствии с интересами и возможностями учащихся, а также материально-техническим оснащением школы. После выбора темы проекта учащиеся приступают к подбору и изучению литературных источников, анализу конструкций существующих аналогичных проектов (изделий), отмечают их достоинства и недостатки. На основании этого анализа и разрабатывается конструкция нового проекта (изделия), которая должна иметь максимум отмеченных достоинств и минимум недостатков. При выполнении проекта учащимся предоставляется максимальный уровень самостоятельности, что благоприятно сказывается на развитии творческих способностей детей.

Из собственной практики, работая педагогом по художественному труду, могу сказать, что организация проектной деятельности на уроках способствует развитию творческих способностей, навыков взаимопомощи и взаимоподдержки между учащимися.

В третьей четверти когда пришли к теме: «разработка робота, эскиз, подбор материалов». Мы с Куралай Кадылбековной продумали несколько вариантов с какого материала с конструировать робота. Был критерий чтобы были материалы и детали для сборки. И второе чтобы было интересно мальчикам и девочкам. Мы пришли к выводу сделать макет робота из цветного картона.

Нам нужно было на уроке цветной картон, клей карандаш, ножницы, канцелярский нож, линейки и простой карандаш. Ребятам эта работа понравилась. Макет робота сделали за три урока. Во время работы над проектом у учеников было возможность добавить что то свое индивидуальное. Ученики защитили проекты перед всем классом с последующей его оценкой.

Во время работы над проектом ученики научились делать разметку, сгибание по шаблону, с помощью измерительных инструментов, приемы резание картона канцелярским ножом. Учащиеся получили общее представление о техническом рисунке, эскизе, чертеже, научились понимать простейшие чертежи (эскизы) и выполнять по ним разметку.

ПЛАНЫ УРОКОВ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

ТЕМА УРОКА: «В.С.ТОКАРЕВА «КОШКА НА ДОРОГЕ»

Базаркулова Камчат Шубаевна

*Учитель русского языка и литературы,
ООШ «№19 имени Сыпатай Әлібекұлы»,
Жамбылская область Меркенский район.*

Раздел:	Живой мир вокруг нас	
ФИО педагога	Базаркулова К.Ш.	
Дата:		
Класс:6	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Тема урока	В.С. Токарева «Кошка на дороге»	
Цели обучения в соответствии с учебной программой	6.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль, характеризовать и оценивать поступки персонажей; 6.3.6.1 анализировать содержание художественных произведений небольшого объема, определяя особенности изображения; 6.4.5.1 писать эссе (объем 80 -100 слов) по картине/ теме, учитывая особенности текста-описания;	
Критерии оценивания	<ul style="list-style-type: none"> ✓ определяет истинность/ ложность утверждения рассказа «Кошка на дороге», определяет тему, основную мысль, характеризует и оценивает поступки персонажей; ✓ анализирует содержание произведения «Кошка на дороге»; ✓ пишет эссе - описание объемом 80-100 слов по теме 	
Уровни мыслительных навыков	Знание и понимание, навыки высокого порядка	
Цели урока	<ul style="list-style-type: none"> ✓ определить истинность/ ложность утверждения рассказа «Кошка на дороге», тему, основную мысль, охарактеризовать поступки Климова; ✓ анализировать содержание произведения «Кошка на дороге»; ✓ написать эссе - описание объемом 80-100 слов по теме 	

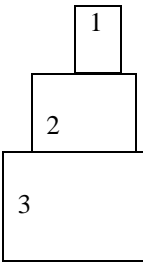
Ход урока

Этап урока/ Время	Действия педагога	Действия ученика	Действие ученика с ООП (ОДА)	Оценивание	Ресурсы
----------------------	-------------------	------------------	------------------------------	------------	---------

<p>Начало урока</p>	<p>Приветствие. Знакомство с целями урока. Стартер. «Загадка» Он мяукал у дверей? Открывайте мне скорей, Очень холодно зимой! Кто же просится домой? Ребята, отгадайте, кто это? Какие домашние животные вызывают у вас самые приятные эмоции?» Как вы думаете, какова взаимосвязь между стартером и темой нашего урока? Делит учеников на 3 группы</p>	<p>Приветствие Отгадывают загадки</p> <p>Отвечают на вопрос, называют своих домашних питомцев Делятся на три группы</p>	<p>Принимает участие в работе класса</p>	<p>Наблюдение учителя</p>	<p>Источник: https://ihap.pymama.ru/iq/zagadki/zagadki-pro-koshek-s-otvetami/</p> <p>Деление по нумерации</p>															
<p>Середина урока</p>	<p>Задание №1 Прослушайте фрагмент рассказа «Кошка на дороге» и выполните в группе задания (Г)</p> <table border="1" data-bbox="312 913 676 1290"> <thead> <tr> <th>№1</th> <th>№2</th> <th>№3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Определите истинность/ложность в рассказе «Кошка на дороге»</td> <td>Определите тему и основную мысль текста с помощью приема «Литературная пирамида»</td> <td>Охарактеризуйте и оцените главного героя с графической организацией «Зона значимости»</td> </tr> </tbody> </table>	№1	№2	№3	Определите истинность/ложность в рассказе «Кошка на дороге»	Определите тему и основную мысль текста с помощью приема «Литературная пирамида»	Охарактеризуйте и оцените главного героя с графической организацией «Зона значимости»	<p>Задание для группы №1 (ученики с низким уровнем знаний) Определяют истинность/ложность утверждений</p> <table border="1" data-bbox="695 1093 906 1800"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Утверждения</th> <th>И/Л</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Климов привел кошку и накормил ее</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>В произведении поднимаются проблемы доброты, благожелательства по</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	№	Утверждения	И/Л	1	Климов привел кошку и накормил ее		2	В произведении поднимаются проблемы доброты, благожелательства по		<p>Работает в I группе, соотносит иллюстрации в правильной последовательности Критерий оценивания: определяет истинность/ложность утверждения рассказа, определяет тему, основную мысль, характеризует и оценивает поступки персонажей; Дескрипторы для ученика с ООП: 1. Определяет 1 событие 2. Определяет 2 событие 3. Определяет 3 событие 4. Определяет 4 событие 5. Определяет 5 событие Оценивание учителем</p>	<p>Самооценивание по ключу. Учитель предполагает примерные ответы учащихся Критерий оценивания: определяет истинность/ложность утверждения рассказа, определяет тему, основную мысль, характеризует и оценивает поступки персонажей; Дескрипторы №1 группы: 1. Определяет 1 истинное утверждение 2. Определяет 2 истинное утверждение 3. Определяет 3 истинное утверждение 4. Определяет 1 ложное</p>	<p>Транскрипт текста Задание закрытого типа Рабочий лист</p> <p>Рабочий лист</p> <p>Графическ</p>
№1	№2	№3																		
Определите истинность/ложность в рассказе «Кошка на дороге»	Определите тему и основную мысль текста с помощью приема «Литературная пирамида»	Охарактеризуйте и оцените главного героя с графической организацией «Зона значимости»																		
№	Утверждения	И/Л																		
1	Климов привел кошку и накормил ее																			
2	В произведении поднимаются проблемы доброты, благожелательства по																			

	<p>Задание №2. (II) Задание на развитие ФГШ Используя стратегию активного чтения, произведи анализ произведения, в паре выполните задания</p> <p style="text-align: center;">Стратегии чтения</p> <p>Предсказки Попытайся выжить, что же произойдет дальше.</p> <p>Представь Представь себе описываемых людей, места и события.</p> <p>Соедини Сотнеси то что ты читаешь с другими текстами и реальной жизнью.</p> <p>Спроси Задай вопросы по тому материалу, который ты читаешь.</p> <p>Прогнози Рассуждай. Определи главные моменты и сделай выводы.</p> <p>Оцени Оцени историю и поступки героев.</p>	<table border="1" data-bbox="694 197 901 1064"> <tr> <td>3</td> <td>Герой не испытывал зазрения совести, ему было комфортно от того, что отнес кошку обратно</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Тема произведения- взаимоотноше ние между людьми и животными</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Жанр произведения- пригича</td> </tr> </table> <p>Задание для группы №2 (ученики со средним уровнем знаний) Определите место, тему, идею текста, решение проблемы с помощью приема «Литературная пирамида»</p> <p>https://www.google.com/search?q</p> <p>Задание для группы №3 (ученики с</p>	3	Герой не испытывал зазрения совести, ему было комфортно от того, что отнес кошку обратно	4	Тема произведения- взаимоотноше ние между людьми и животными	5	Жанр произведения- пригича	<p>Ф.О. «Сигналы рукой»</p> <p>Работает с учеником в IY паре, составляет разные типы вопросов.(</p>	<p>утверждение 5. Определяет 2ложное утверждение Оценивание учителем Ф.О. «Сигналы рукой»</p> <p>Дескрипторы №2 группы: 1. Записывает имя героя 2. Определяет место действия 3. Раскрывает тему произведения 4. Определяет идею произведения 5. Описывает решение проблемы Оценивание учителем Ф.О. «Сигналы рукой»</p> <p>Дескрипторы №3 группы: 1. Пишет 1 наиболее важное качество героя 2. Пишет 2 наиболее важное качество героя 3. Пишет 1 наименее важное качество героя 4. Пишет 2 наименее важное качество героя Оценивание учителем Ф.О. «</p>	<p>ий органайзер «Концептуальная таблица»</p> <p>https://www.google.com/search?q</p>
3	Герой не испытывал зазрения совести, ему было комфортно от того, что отнес кошку обратно										
4	Тема произведения- взаимоотноше ние между людьми и животными										
5	Жанр произведения- пригича										

	<p>Задание № 3 (И) Напишите эссе- описание на тему «Каким должен быть</p>	<p>высоким уровнем знаний) Охарактеризуйте и оцените действие главного героя. Заполните графический органайзер «Зона значимости» Напишите 2 наименее важные+ 2 наиболее важные качества</p> <p>I пара- попытайся выяснить, что же произойдет дальше. По приему «Я в роли автора...» напиши собственное продолжение рассказа, учитывайте авторский стиль. II пара- представь себе описываемых людей, место и события. Вы будете в роли сценариста , продумайте афишу, декорацию для постановки на сцене III пара- сравни с помощью Венн-</p>	<p>работает по принципу «равный равному») (Оказывается поддержка учителя – даются вопросы, начинающиеся со слов "Что изменилось бы ..." "Как бы вы....?" «Почему?» Критерий оценивания: анализирует содержание произведения «Кошка на дороге» Дескрипторы для ученика с ООП: -составляет творческие вопросы - составляет практические вопросы - составляет оценочные вопросы Взаимооценивание через дескрипторы Ф.О. «Пьедестал почета»</p>	<p>Сигналы рукой» Критерий оценивания: анализирует содержание произведения «Кошка на дороге» Дескрипторы для I пары: ✓ - пишет продолжение рассказа; ✓ - меняет ход событий; ✓ - выдерживает стиль автора; Дескрипторы для II пары: -продумывает декорацию -составляет афишу (несплошной текст) - проявляет креативность Дескрипторы для III пары: -отмечает особенности рассказа «Кошка на дороге» -отмечает особенности произведения «Белый Бим Черное Ухо» - определяет схожие моменты Дескрипторы</p>	<p>https://www.google.com/search</p>
--	---	--	---	--	--

	<p>верный друг?/ «Мой четвероногий друг» (на выбор). Соблюдайте структуру эссе</p>	<p>диаграммы с произведением «Белый Бим Черное Ухо» ІҮ пара- Составь разные типы вопросов по «Ромашке Блума» Ү пара- Исследуй главные моменты и сделай вывод. Определи, где герой совершил ошибку, дай ему рекомендацию ҮІ пара- Оцени произведение и напиши отзыв о произведении в сеть Интернет. Дай развернутый ответ на вопрос «Какой урок я извлек для себя»</p>	<p>На основе шаблона письма пишет эссе. Поддержка учителя-шаблон для письма, облеченное задание Критерий оценивания: пишет эссе - описание объемом 30-40 слов по теме Дескрипторы для ученика с ООП: ✓ - пишет эссе- описание; ✓ - раскрывает тему;</p>	<p>для ІҮ пары: -составляет творческие вопросы - составляет практические вопросы - составляет оценочные вопросы Дескрипторы для Ү пары: проводит исследование -определяет, какая ошибка была совершена Климовым - дает рекомендации герою Дескрипторы для ҮІ пары: -пишет пост в сеть Интернет - оценивает произведение - отвечает на вопрос - Ф.О. «Пьедестал почета» - коллективно е оценивание</p> 	<p>Критерий оценивания:</p>
--	--	---	---	---	------------------------------------

		<p>Пишут эссе - описание на тему «Каким должен быть верный друг?/ «Мой четвероногий друг» (на выбор). Соблюдают структуру, объем эссе.</p>	<p>✓ - соблюдает структуру; ✓ - выдерживает объем Взаимооценивание через дескрипторы Ф.О. «Две звезды, одно пожелание»</p>	<p>пишет эссе - описание объемом 80-100 слов по теме Дескрипторы: ✓ - пишет эссе-описание; ✓ - раскрывает тему; ✓ - соблюдает структуру; ✓ - выдерживает объем Взаимооценивание через дескрипторы Ф.О. «Две звезды, одно пожелание»</p>	
<p>Конец урока</p>	<p>Проведение обратной связи по уроку. Поощрение учеников, подведение итогов урока, рекомендации по улучшению своих навыков. Рефлексия «Острова» На доске или у каждого ученика карта настроения. Поставьте знак ✓, на каком из островов вы сегодня пребывали: о.Страха, Познания, Уверенности, Скуки, Мечты, Будущего, Радости.</p> <p>Домашнее задание: Составьте буктрейлер по произведению</p>	<p>Ученики определяют , на каком острове они были</p>	<p>Определяешь эмоциональное состояние</p>	<p>Обратная связь по уроку</p>	

ТЕМА УРОКА: «БУКВЕННЫЕ ВЫРАЖЕНИЯ»

Тыныбаева Эльвира Ержановна

Учитель начальных классов,

КГУ «Средняя школа №14»,

ВКО город Риддер.

КСП	Математика	Тыныбаева Э.Е.
Раздел	Элементы алгебры	
Подраздел	Числовые и буквенные выражения	
Тема урока	Буквенные выражения	
Цели обучения в соответствии с учебной программой	2.2.1.2. Находить значение буквенного выражения в два действия при заданном значении буквы.	
Цели урока	Вычисляет значение буквенного выражения в два действия при заданном значении буквы	
Уровень мыслительных навыков	применение	

Ход урока			
Этапы урока	Деятельность	Оценивание	Ресурсы
Начало урока	1.Создание положительного эмоционального настроения		
Середина урока 10 мин	<p>2.Актуализация знаний. Постановка цели. (Проблемная ситуация)</p> <p>ЗАДАНИЕ 1</p> <p>Форма: индивидуальная работа Время: 5 минут Задание:</p> <ul style="list-style-type: none"> - На доске написаны два выражения. - Посмотрите внимательно и найдите значения этих выражений. $500 - (25 + 15) =$ $a + (13 + 33) =$ <ul style="list-style-type: none"> - Скажите, получилось ли найти значения этих выражений? (в первом выражении получилось, ответ -460; во втором выражении не смогли найти). - какие затруднения у вас вызвали? (вместо цифры стоит буква) - Как называется такое выражение? (буквенное) - Правильно. - Как вы думаете, что мы сегодня будем делать 	<p>КО: находят значение выражения</p> <p>Дескрипторы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Находит значение выражения 2.объясняет невозможность решения второго выражения. 	<p>Приложение</p> <p>1. Карточка с выражением на доске</p>

	<p>- Правильно. Какое действие выполняем первым? (действие в скобках, а затем то что за скобкой).</p> <p>1 группа: $(a+56)-32=$ при $a= 23$ (ответ 47)</p> <p>2 группа: $(m + 99)- 37=$ при $m = 14$ (ответ 76)</p> <p>3 группа: $(v-35)+12=$ при $v=70$ (ответ 47)</p> <p>4 группа: $45+(h+10)=$ при $h= 50$ (ответ 105)</p> <p>- А теперь проверим, правильно ли вы нашли значения буквенных выражений. Каждая группа вывешивает свою работу на доске и вместе проверяем.</p> <p>ЗАДАНИЕ 4 Форма: индивидуальная работа Время: 10 минут Задание: Распредели выражения на две группы. $a+(17+3)$ $(86-30)-10$ $c-(15+5)$ $50-(19-6)$ 1 группа _____ 2 группа _____</p> <p>1.Найди значение буквенных выражений при $a=6, c=50$.</p> <table border="1" data-bbox="395 1774 943 1966"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>																																																			<p>буквенных выражений при заданных числах.</p> <p>Вид оценивания: совместное (вместе с учителем и учащимися)</p> <p>Дескрипторы: 1.Определяет порядок действий 2.находит значение буквенного выражения при заданных числах.</p> <p>Обратная связь Комментарий учителя.</p> <p>КО: распределяют выражения в 2 столбика и находят значение буквенных выражений при заданных числах.</p> <p>Вид оценивания: взаимооценивание по образцу</p> <p>Дескрипторы: 1.классифицирует выражения на две группы 2.Решает буквенные выражения, подставляя вместо букв заданное число.</p> <p>Обратная связь «Ладонь-кулак»</p>	<p>Карточки с заданием на каждую группу</p> <p>Приложение 6. Карточка с заданием каждому учащемуся.</p>

<p>Конец урока 5 мин</p>	<p>2*Составьте самостоятельно буквенное выражение в два действия.</p> <p>_____</p> <p>Дифференциация: некоторым учащимся дается задание самим составить буквенное выражение _____</p> <p>Трудность в решении буквенных выражений при заданном значении буквы.</p> <p>Поддержка (работа по алгоритму) учащимся, испытывающим трудность в решении буквенных выражений предлагается алгоритм решения буквенного выражения.</p> <p>-После того как выполните задание обменяйтесь своими карточками и проверьте друг у друга. Взаимопроверка с ответами на доске.</p> <p>Итог урока.</p> <p>-Над чем мы работали сегодня на уроке?</p> <p>-Какие выражения называются буквенными?</p> <p>- Как можно найти значение буквенных выражений?</p> <p>Рефлексия «Светофор».</p> <p>-Выбираем зеленый цвет фишки, если отлично работали на уроке.</p> <p>- Выбираем желтый цвет фишки, если работали хорошо, но иногда допускали ошибки.</p> <p>- Выбираем красный цвет фишки, если у вас вызвали затруднения при выполнении заданий в течение всего урока.</p>		
--	---	--	--

БЕТБЕЛГІЛЕР МЕН ЕСКЕРТПЕЛЕР ҮШІН

Y.ALTYN SARIN IZBASARLARY

Республикалық ғылыми-тәжірибелік журнал

№17 (13)
Қыркүйек 2022 ж.

Басылымға жарияланған материалдарға редакция алқасы жауап бермейді және авторлардың көзқарастары редакция ұстанымымен сәйкес келмеуі мүмкін

«ИННОВАЦИЯ» БАСПА ҮЙІ

160525, Түркістан, Атакент қ., Нурахов к. 49

Тираж: 1000

Телефон: 87058572715

WhatsApp: 87058572715, 87751842466

Электронды пошта мекен-жайы: innovation.kz@bk.ru

«ИННОВАЦИЯ» БАСПА ҮЙІ